Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

48 йил чиқиши
№ 17 (13.279).
19 ЯНВАРЬ 1966 йил
ЧОРШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

МУСОБАҚА ВА МАТБУОТ

ПРАВДА

Саноат, транспорт, қишлоқ хўжалик меҳнатчилари КПСС XXIII съездини муносиб кутиб олишга тайёрланиб, давлат планларини муваффақиятли бажариш учун, иқтисодий кўрсаткичларни яхшилаш учун курашни тобора кенг авж олдирмоқдалар. Бутун қурилишимиз давомида бўлгани каби ҳозирги кунда ҳам бундай курашда омманинг ташаббуси, кенг, чинакам, умумхалқ социалистик мусобақаси жуда катта роль ўйнайди.

Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ В. И. Ленин мусобақани ташкил этишни биринчи галдаги вазифалардан бири, деб ҳисоблаб унинг негизини ташкил этувчи идеяларни таърифлаб берган эди. Бу идеяларни ҳам амалга оширишда, деган эди Ленин, социалистик қурилишнинг қуроли бўлган матбуот жуда катта ўрин олиши лозим. Мусобақанинг бориши ва натижаларини ҳаммага билдириб туриш матбуот зиммасидаги ишдир, токи айрим коллективлар хўжалигининг иш якунларини таққослаш ҳаммани қизиқтирадиган ва ҳамма ўрганадиган, бинобарин эса энг яхши тажрибанинг амалда такрорланишини таъминлайдиган иш бўлиб қолиши керак.

Совет матбуоти Лениннинг шу кўрсатмаларига амал қилиб, социалистик мусобақани кенг ёритмоқда, меҳнаткашларнинг ижодий ташаббусини қўллаб-қувватламоқда. Матбуот шундай юксак минбардирки, минг-минглаб новаторлар шу минбар орқали ўз тажрибаларини айтиб берадилар, ўз маҳоратларининг асосларини, резервларни топиб қандай ишга солаётганликларини гапириб берадилар.

Бизнинг газеталаримиз, радио, телевидениемиз КПСС Марказий Комитети март ва сентябрь Пленумларининг қарорлари ва КПСС-нинг бўлажак XXIII съездига тайёргарлик натижасида омманинг ижодий ташаббускорлиги кенг қулоч ёзиб юксалиб бораётганлигини кун сайин ҳар томонлама кўрсатиб бермоқда. Москваликлар ва ленинградликлар ташаббуси билан бошланган ҳамда КПСС Марказий Комитети маъқуллаган ватанпарварлик ҳаракати тўғрисидаги, яъни металл ва материалларни тежабтергаб сарфлаш ва шу йўл билан қўшимча маҳсулот чиқариш ҳаракати тўғрисидаги материаллар ҳозир матбуот саҳифаларида катта ўрин олмоқда. «Московская правда», «Правда Украины», «Челябинский рабочий», «Удмуртская правда» ва бошқа кўпгина республика ҳамда область газеталари тежаш ва тежамли бўлиш учун бошланган юришни кенг ва доимий ёритиб бормоқдалар.

Катта ва кичик ишларнинг ҳаммасида ғоят тежамли бўлиш ва тежаш учун кураш, деб таъкидланган эди КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленумида, партия ташкилотларининг энг муҳим вазифаларидан биридир. Ҳамма коммунистларни, корхоналарнинг ҳамма ходимларини давлат маблағларини тежаш тўғрисида, хом ашё, материаллар, электр энергиядан энг самарали фойдаланиш тўғрисида ҳамиша жон куйдирадиган қилиб тарбияламоқ керак. Мусобақанинг тажрибасини ёритиб бориш, хўжасизлик ва исрофгарчилик фактларини қаттиқ танқид қилиш, мана шуларнинг ҳаммаси матбуотимиз фаолиятида доимий ўрин олиши лозим.

Афсуски, баъзи матбуот органлари тежамли бўлиш учун юришга қўшилган у ёки бу коллектив тўғрисида қисқа хабарлар бериш билангина чекланиб қолмоқдалар. Масалан, «Водний транспорт» газетаси ўзининг бош мақоласида «сув транспорти — катта, кўп тармоқли хўжалик. Унинг ҳар бир участкасида тежаш ва тежамли бўлиш учун кураш олиб бориш керак», деб ёзган бўлса ҳам, аммо шу мавзуда бир неча кичкина хабар босиб чиқариш билангина кифояланиб қўя қолди. «Омская правда» газетасининг саҳифаларида ҳам область меҳнатчиларининг катта ва кичик ҳамма ишларда тежамли бўлиш учун бошлаган мусобақасини кенг кўрсатиб беришга лозим бўлган жой топилмай қолди.

Иқтисодий ислоҳотнинг амалга оширилаётганлиги, хўжалик юритиш методлари таомиллаштирилаётганлиги социалистик мусобақа учун мустаҳкам иқтисодий негиз яратиб бермоқда. Моддий манфаатдорлик факторини маънавий стимуллардан фойдаланиш билан тўғри қўшиб олиб боришнинг аҳамияти жуда катта. Мусобақанинг янги шароитда ташкил этилаётганлигини чуқур, ҳар томонлама ўйлаб кўрсатиб бериш матбуотимизнинг энг муҳим вазифасидир. Масалан, «Ленинградская правда» газетаси бир қанча материаллар босиб чиқариб, мусобақанинг дастлабки тажрибаларини, планлаштиришнинг янги системасига ўтган автомобиль хўжаликларида мусобақа қатнашчиларини рағбатлантиришнинг дастлабки тажрибаларини кўрсатиб берди. Бироқ, газеталар ва журналлар мана шу актуал темаларда ҳали ҳам кам ёзмоқдалар.

Кўкламги дала ишларининг долзарб пайти яқинлашиб келмоқда. Кўпгина республикалар ва областлардаги қишлоқ хўжалик меҳнатчилари дон, сабзавот, техника экинлари ҳосили, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан ўз зиммаларига юксак социалистик мажбуриятлар олдилар. Бу мажбуриятлар колхозчилар, совхоз ходимлари, мутахассисларнинг ижодий ташаббускорлик кўрсатишлари учун кенг майдон очиб берган КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларига асосланмоқда. Масалан, «Днепровская правда» (Днепропетровск области); «Ленин йўли» (Қозоғистон ССРнинг Қизил Урда области) газеталари ва бошқа матбуот органлари беш йилликнинг биринчи йилида мўл ҳосил олиш учун бошланган мусобақа масалаларини газетанинг ҳар бир сонида ёритиб бориб, тўғри иш қилмоқдалар.

Ҳамма газеталар ва журналлар, радио ва телевидение социалистик мусобақанинг боришини кун сайин ёритиб туришлари, бундан ҳаммани хабардор қилиб туришлари мутлақо шарт. «Ишни бошлаб қўйиб кейин унутиб юбориш» принципига кўра ишлаш ҳеч бир фойда етказмайди. Матбуот модомики, бир ташаббусни қувватлаб чиққан экан бу ташаббусни кенг ёйиш тўғрисида актив ғамхўрлик қилиши, бу мавзуга аҳён-аҳёнда қайтиб қўя қолмасдан, балки уни муттасил равишда ёритиб бориши лозим, ишлаб чиқариш илғорларининг ташаббуси билан бошланган мусобақанинг натижаларидан газетхонларни хабардор қилиб туриши зарур. Лекин баъзи редакциялар мана шу мутлақо зарур бўлган қоидани унутиб қўймоқдалар. Бундан бир йил муқаддам мамлакатда маҳсулот сифатини ошириб, жаҳон стандартлари даражасига етказиш учун мусобақа бошланган эди. Бироқ, кейинги вақтларда бизнинг матбуотимиз бу ҳаракатга унчалик эътибор бермай қўйди. Чунончи «Советская Белоруссия» газетаси ўтган йилнинг биринчи ярмида республика корхоналари чиқараётган маҳсулотнинг сифатини яхшилаш масалаларини кескин қилиб қўйган эди. Лекин сал фурсат ўтмай, бу яхши ташаббус унутиб қўйилди.

Асосий моддий неъматларни яратиб бераётган совет кишиси — ишчи ва колхозчи — ўзининг меҳнати ва маҳорати билан халқ хўжалиги планларининг тақдирини ҳал қилмоқда. Мусобақа илғорларини, уларни ташаббусга, янги иш бошлашга рағбатлантирувчи кучларни ёрқин ва образли қилиб кўрсатиб бериш, улар тўплаган бой тажрибаларни очиб бериш — матбуотимизнинг олижаноб вазифаси. Шу билан бирга мусобақанинг тарбиявий ролини ҳам моҳирлик билан ёритиб бориш, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ҳаракатини пропаганда қилиш ҳам керак. Мусобақани ташкил этиш ва унга раҳбарлик қилиш соҳасида партия комитетларининг тажрибаларини, касаба союз ташкилотларининг янги шароитдаги ишларини матбуот саҳифаларида кўрсатиб беришнинг аҳамияти жуда катта.

Коммунизм қураётган миллионларнинг меҳнати ва социалистик мусобақаси — совет матбуотининг асосий темаларидан бири. Бу темани ёритиб бориш матбуотнинг ҳамма ходимларидан юксак масъулият, партиявий эҳтирос, оперативчилик, ижодий ташаббускорлик талаб қилади.

(17 ЯНВАРДАГИ БОШ МАҚОЛА).

Ғиждувон районидаги Айний номли мактаб ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадаси коллективининг меҳнати юксак баҳоланди, Бутуниттифоқ Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг медали билан мукофотланди. «Ленинизм» колхозида 20 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан ингичка толали пахта олган ана шу бригаданинг раҳбари Матлуба Муслиддиновани суратда кўриб турибсиз.

А. Усмонов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЧЕХОСЛОВАКИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ПАРТИЯ ХОДИМЛАРИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МОСКВАГА КЕЛДИ

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети президиумининг аъзоси, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари Драгомир Кольдер бошлиқ Чехословакия Коммунистик партияси партия ходимлари делегацияси КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан. КПССнинг халқ хўжалигига партиявий раҳбарлик соҳасидаги иш тажрибаси билан танишмоқ учун 17 январда Москвага келди.

Шереметьево аэродромида делегацияни КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари П. Н. Демичев, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Рудаков, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети машинасозлик бўлимининг мудири В. С. Фролов, КПСС Марказий Комитети бўлимлари мудирларининг ўринбосарлари Б. И. Гостев, А. Ф. Кудряшов, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходимлари кутиб олишди.

Делегацияни Чехословакия Социалистик Республикасининг СССРдаги элчиси Олдржих Павловский билан элчихона ходимлари ҳам кутиб олдилар.

ЧУДНАЯ ИЗИДАН

Закия Йўлдошева фермага келган кунлар ҳеч кимга қўшилмай юрди. Аста-секин пастбаландни азмойиш қила бошлади. Дастлаб фермада иш шунчалик ошиб-тошиб ётганига ақли бовар қилмади. Сут соғувчи қиз-жувонларни айтмайсизми? Ишбилармон, хушфеъл. Лекин соғиб олинаётган сут оз. Нега шундай? Закия бир неча кун ана шундай хаёлларда бўлди. Бир куни фермага совхоз ишчилар комитетининг раиси Ёқуб Исҳоқов келиб қолди. Закия ўша кунуёқ Исҳоқовга ўйлаб юрганлари: келган кезларда дилида ғалаён кўтарган шак-шубҳалар борми, фермадаги имконият ва иш услуби борми, келаси режалари борми — ҳаммаҳаммасини айтди.

Ёқубжон Исҳоқов ўйланиб қолди.

— Гапингиз жуда тўғри, — деди у Закиянинг фикрини маъқуллаб. — Кишининг қўлидан келмайдиган иш йўқ. Бугуноқ фермада йиғилиш ўтказиб, масалани ҳал қиламиз. Ҳар қанча ёрдам керак бўлса тайёрмиз.

Кечки пайт, сигирлар соғиб бўлингандан сўнг ҳамма ходимлар ферма «Қизил бурчаги»га тўпланишди.

— Сутни кўп соғиб олиш ҳам, унинг жирини ошириш ҳам ўзимизга боғлиқ. Бунинг учун аввало молхоналарни тартибга келтиришимиз керак. Ўшанда ишларимиз юришиб кетади. Кўрасизлар, ҳадемай мана мен деган сут соғувчилардан ўзиб кетамиз, — деди Закия.

— Бўлмасамчи, — пичинг отди Нурия Бекжонтаева, — шу тошбақа юришимиз бўлса, жудаям ўзиб кетсак керак. Аёллар гурр этиб кулиб юборишди.

— Яшамагур бу сигирларнинг бўлган-тургани шу, — деди соғувчилардан бири.

— Бундан ортиқ сут бермайди ҳеч қачон...

Хуллас, ўша кунги суҳбатдан Закиянинг кўнгли тўлмади. У яна ўйланиб қолди: ишни нимадан бошласам экан. Қандай қилсам сут кўпаяди?

Ниҳоят фермада ишлар Закиячасига амалга ошрила бошланди. Сигирлар аввало уч группага, яъни кўп сут берадиган, ўртача ва кам сут берадиганларга ажратилди.

Бунинг сабаби бор эди. Закия озуқа рационини ўзгартирди, сигирларни уч марта соғишга ўтди Лекин натижа ўзгармади. Шундан сўнг, сигирларни қўлда соғиб, ҳар бир сигирнинг сутини ўлчаб кўрди. Жумбоқ ечилди. Тажрибасизлик натижасида сигирлар аралаш соғилар экан. Кўп сут берадиган сигир билан оз сут берадиган сигир бир пайтда соғилса, кам сут берадиган сигир соғилиб бўлгандан сўнг, кўп сут берадиган сигирнинг елинида анча сут қолиб кетар экан. Аппаратдан сўнг қўлда соғилса-да барибир сигир анча сутини тортиб қўяди.

Масала равшан бўлгандан сўнг, сигирлар группаларга бўлинди. Кўп сут берадиганлари Мингул Ғозиевага, ўртача миқдорда сут берадиган сигирлар Закия Йўлдошевага, кам сут берадиганлари (буларнинг кўпчилиги қўлда соғиладиган ғунажинлар) Нурия Бекжонтаевага биркитилди. Ҳар бир сигир турадиган хона пештоқига сигирнинг лақаби, ёши, насли, бир суткада берадиган сут миқдори ёзиб қўйилган тахтача қоқилди. Фермада лаборатория ташкил қилиниб, сутнинг ёғлилиги шу ерда аниқланадиган бўлди. Сигирхоналарда санитария-гигиена қоидаларига қаттиқ риоя қилинадиган бўлди.

Бундан ташқари, сигирларга бериладиган суткалик озуқа рациони, сут соғувчиларнинг иш графиги тузилди. Кундалик иш якунлари «Кўргазма тахта»сига ёзиб бориладиган бўлди.

Закия фақат ана шу тадбирларни амалга ошириш билан қаноатланиб қолмади. У доимо изланишда, ўрганишда бўлди. Газета ва журналлардан, брошюралардан илғор сут соғувчиларнинг иш тажрибаларини тинмай ўрганди. Унинг ташаббуси билан ўтган йилнинг бошидан буён фермадаги озуқа цехида пичан ДКУ агрегатида майдаланадиган, сўнгра махсус мосламада буғланадиган, уларга озуқа ачитқиси, витамин ва биотиклар аралаштириладиган бўлди.

Сигирларни «Арча» аппаратида соғишда ҳам гап кўп. Буни Закия ўз тажрибасида синаб кўрган.

Кўп сут соғиб олиш молларнинг яхши боқилишигагина эмас, балки соғувчининг ўзига ҳам боғлиқ. Закия кунлардан бирида дугонаси Нурия Бекжонтаеванинг ишини кузатиб турди. Нурия бўлса ҳадеб сигирни урар эди.

— Пўписа қилмасанг, гапга юрадими бу ҳайвон,— дерди у.

— Йўқ, — деди унга Закия. — Сигирга қанча юмшоқ гапирсанг, шунча ийийди. Қарғашдан наф йўқ. Ташла бу одатингни.

Закия Йўлдошева сут фермасида кўп йиллардан буён ишлайди. Сигирларнинг «қилиғи»ни яхши ўрганиб олган. Шунинг учун ўзига биркитилган 29 бош сигирнинг ҳар биридан йилига 3000 — 3200 литрдан серқаймоқ сут соғиб олаётир.

Фарғона районидаги «Фарғона» совхози сут соғувчилари етти йилликнинг сўнгги йилини ажойиб натижалар билан якунладилар. Ҳар бир соғин сигирдан ўртача 3000 литрдан сут соғиб олинди. Закия Йўлдошева эса ҳар сигирдан 3050 литрдан сут соғиб олди. Хўжалик давлатга 2300 центнердан ортиқ сут топширди. Шунча сутнинг ҳаммасини учта сут соғувчи соғди. Бир килограмм сутнинг таннархи 10,5 тийин бўлди. Ўзбекистон чорвачилик илмий-текшириш институти «Красний водопад» тажриба базасида ҳам сут таннархи бундан паст эмас.

— «Красний водопад» тажриба базасининг сут соғувчиси Анастасия Чуднаянинг тандем усулидаги установкада сигирларни механизациялашган усул билан соғишдаги қимматли тажрибасини пухта ўрганмоқдаман, — дейди биз билан суҳбатда Закия Йўлдошева. — Бу усул меҳнат унумдорлигини оширибгина қолмай, балки соғувчиларнинг меҳнатини анча енгиллаштириш, ишлаб чиқариш маданиятини ошириш, санитария-гигиена шароитини яхшилаш имконини беради.

Чорвадорлар яқинда А. И. Чудная тажрибасини ўрганиш ва уни жорий этиш юзасидан йиғилиш ўтказдилар. Фермадаги имкониятлар ҳисоблаб чиқилиб, шу йилнинг ўзида икки тактли аппаратларни ювиш ва дизенфекция қилишни механизациялаш, соғин станокларидаги эшикларнинг очилиш ва ёпилишини автоматлаштириш, сутни совутиш ва бидонларга қуйишни осонлаштирувчи станоклар ўрнатиш кўзда тутилмоқда. Келаси йилда эса фермада тандем ўрнатиш планлаштирилди. Ана шу тадбирлар амалга оширилгач, сут таннархи ҳозиргисига қараганда қарийб ярим баравар арзонлашади. Тандем установкаси ишга туширилгач фермада фақат икки сут соғувчи ишлайди.

Анастасия Чудная изидан бораётган Закия Йўлдошеванинг бу йилги аҳди янада катта. У ўз қарамоғидаги ҳар бир бош сигирдан 3500 литрдан серқаймоқ сут соғиб олмоқчи.

С. САИФИДДИНОВ.

КПСС XXIII СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

Субҳидам... Фақат наққош қуёш тоғлар ортидан уфқ узра лола суратини солмоқда. Ғира-шира тун шафақ ёғдусидан яширинди. Шаҳарда сон-саноқсиз янги уй-жой бинолари тикланмоқда. Улар шаҳарнинг ҳусни-жамолини очиб юборяпти. Кранларнинг толмас билаклари тинмайди. Ҳа, Бухоро ёшармоқда. Комсомол кўли яқинида тикланаётган алоқачилар уйи кишининг диққатини тортади. Бинокорларнинг қўли-қўлига тегмайди. Ғишт устига ғишт қўйилиб, бино тез қад ростламоқда. У қуёш нурида жилоланиб кўзни қамаштиради.

— Бу ерда коммунистик меҳнат бригадаси номини олган ёш қурувчиларимиз ишлайди, — деди фахр билан 987-УНР бошлиғи ўртоқ Шаповал. Сўнг қўшиб қўйди, — танишинг, бу киши энг илғор ғишт терувчимиз Қосимжон Ваҳобов.

ЧИНИҚАЁТГАН УСТА

ҚУРИЛИШ ҲАВОЗАЛАРИНИНГ ЛОЧИНЛАРИ

Биз Қосимжонга яқинлашдик. Унинг бутун диққат-эътибори ғишт териш билан банд. Қўллари гоҳ цемент қоришмага, гоҳ, ғиштларга югуради. Гоҳо ёнидаги шогирд йигитчага нималарнидир уқтиради. Такрор ғишт теришга тутинади. Қосимжон қурилиш материалларининг брак бўлишига йўл қўймайди. Қад кўтараётган деворларнинг текис, беками-кўст тикланишига эътибор беради. Шу сабабли у қурган иморатлар ҳам сифатли бўлиб, ҳам арзон тушмоқда. Топшириқни муттасил 140-160 процент қилиб бажармоқда.

Қосимжон Ваҳобов беш йилдан буён бинокор бўлиб ишлайди. У ғишт теришнинг ҳаддини олган. Бир йигитга қирқ ҳунар оз деган гап бор. Қосимжон ҳам касбининг нозик томонларини қунт билан ўрганмоқда. Шунингдек, техникавий билимини ҳам ошираяпти. Ҳозир у Бухоро политехникумида сиртдан ўқимоқда. Уйида шахсий кутубхона ташкил этган.

Яқинда йирик ошхона қуриб фойдаланишга топширилди. Давлат комиссияси қурилиш сифатига юқори баҳо берди. Шунда ғишт терувчилар бригадаси бошлиғи И. Истамов қувончини яширолмай Қосимжоннинг кифтига қўлини қўйиб:

— Қойил, ука! Энди аввалги Қосимжон эмассан, Сени ҳамма уста дейдиган бўлиб қолди. Чиниқибсан. Ҳақиқий уста шундоқ бўлибди. Сен билан фахрланамиз, —деди. Бу сўзларни у шундай ифтихор билан айтдики, Қосимжоннинг қулоғида ҳали-ҳали жаранглаётгандек.

Бухоро шаҳрида Қосимжоннинг меҳнати синггган иморатлар, бино, иншоотлар кўп. Қоракўл тери ошлаш заводи ҳузурида ва янги шаҳар марказида болалар боғчалари, магазинлар, ётоқхоналар ва бошқа маъмурий бинолар қурилишини тезлаштиришга ҳам муносиб ҳисса қўшган. Қосимжон ишлаётган бригада коллективи шу кунларда тўрт қаватли шифокорлар уйига пойдевор қўйишмоқда.

Ёш бинокор Қосимжон Ваҳобовнинг камтар меҳнатига муносиб баҳо берилди. Яқинда у коммунистик меҳнат зарбдори деган юксак номга сазовор бўлди. Қимматбаҳо буюмлар билан тақдирланди. Қурилиш ташкилотининг кўчма Қизил байроғи тўртинчи квартал якунларида ҳам Қосимжонлар бригадасида қолдирилди. Мукофот бинокорларни меҳнатда янги зафарларга руҳлантирмоқда. Илғор ғишт терувчи Қ. Ваҳобов КПСС XXIII съезди очилиш кунигача тўрт ойлик планни бажариш юзасидан олган мажбуриятини шараф билан адо этмоқда. Ғишт ва бошқа қурилиш материалларидан тежаб-тергаб фойдаланишда шахсий намуна кўрсатяпти.

Ҳ. ҚОДИРОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

«ХОРЕЗМСКАЯ ПРАВДА» ГАЗЕТАСИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Область меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялаш, уларни хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини бажаришга сафарбар қилиш соҳасида катта хизматлари учун ва биринчи сони чиққан куннинг 25 йиллиги муносабати билан «Хорезмская правда» газетаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1966 йил 18 январь. Тошкент шаҳри.

ФОТОЛАВҲАЛАР

Мана, беш йилликнинг дастлабки ойи ўтиб бормоқда. Республикамиз корхоналарининг ишчилари ва бинокорлар йилнинг дастлабки кунлариданоқ ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Бу соҳада эришган илк муваффақиятларини КПСС XXIII съезди шарафига бағишламоқдалар. Суръат Акрамхўжаев (чапда) «Таштекстильмаш» заводи коллективининг мусобақасида энг яхши натижаларга эришяпти. Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда тўқимачилик институтининг 4-курсида ўқиб, смена топшириқларини 140-150 процент бажараётир. Уртадаги суратда Тошкент компрессор заводининг илғор токари Собир Раҳматуллаевни кўриб турибсиз. Унгдаги суратда: Урганч шаҳрида янги биноларни тез тиклашга муносиб ҳисса қўшаётган серғайрат ғишт терувчи Р. Фарҳуддинов.

А. Тўраев фотолари.

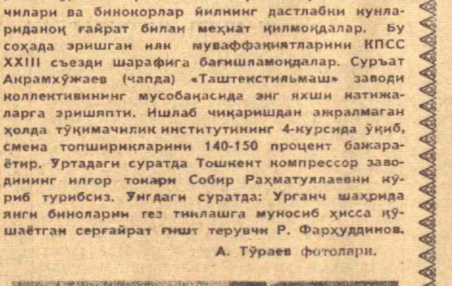

МОСКВА ВА ЛЕНИНГРАДЛИКЛАР ИЗИДАН

ТЕЖАШ УЧУН КУРАШ

Наманган химия машинасозлиги заводининг коллективи 1965 хўжалик йилини маҳсулот ишлаб чиқаришда муваффақиятли якунлади. Утган йили планда белгиланганидан 110 минг сўмлик кўп машина ҳамда қуюв материаллари ишлаб чиқарилди. Заводда хом ашё ва турли хил материалларнинг тежаб сарфланганлиги натижасида 340 минг сўм, шу жумладан, планга қўшимча 53 минг сўм фойда олинди.

Эришилган бу ютуқларни янада мустаҳкамлаш учун кураш авж олиб кетди. Москва ва Ленинград корхоналари коллективларининг тежамлилик соҳасида бошлаган ташаббусига қўшилган химмашчилар бу йил ишлаб чиқариладиган электр штаблёрларнинг конструкциясини такомиллаштириш йўли билан 100 тонна металлни иқтисод қилишга қарор қилдилар. Шунингдек, металларни машиналарга мослаб қирқишнинг прогрессив технологияси жорий этилади. Шу йўл билан 20 тонна металл иқтисод қилинади. Бу хом ашёдан қўшимча равишда 60 та электр штаблёр ишлаб чиқарса бўлади.

Завод ихтирочилик ва рационализаторлик бюроси материаллардан тежаб-тергаб фойдаланиш учун рационализаторларга темалар танлаб бериш ва уни рўёбга чиқаришда ёрдам кўрсатиш тадбирларини кўрмоқда. Шу йўл билан 25 минг сўм маблағ тежашга аҳд қилинди. 100 минг киловатт-соат электр энергияси тежалади.

А. ҲАЙРОВ,
Наманган шаҳри.

ТЕЖАЛГАН ЁҒОЧДАН МЕБЕЛЬ

Олмалиқ мебель фабрикасида янги машина-ускуналар ўрнатилмоқда, цехлар реконструкция қилиняпти. Мебелчилар йил охиригача 275 кубометр ёғоч тежашади ва шу ҳисобдан 19 минг сўмлик планга қўшимча мебель тайёрлаб беришмоқчи.

М. АБДУРАЗЗОҚОВ.

С. П. КОРОЛЕВ ХОТИРАСИГА БАҒИШЛАНГАН МОТАМ МИТИНГИ

МОСКВА, 18 январь. (ТАСС). Пойтахт меҳнаткашлари академик Сергей Павлович Королев билан бугун сўнгги марта видолашдилар. Соат ўн учда Қизил майдонда атоқли олим хотирасига бағишланган мотам митинги бошланди. Митингда жуда кўп олимлар, Москва корхоналарининг ишчилари, ўқувчи ёшлар иштирок этдилар. Митингда Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари ҳозир бўлдилар.

ЗАФАР КАЛИТИ

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Бошланғич партия ташкилотлари коммунистик қурилишнинг ҳал қилувчи участкаларида иш кўради. Шунинг учун ҳам моддий бойликлар яратиш, кишиларни тарбиялаш, соғлом, коммунистик муносабатларни яна ҳам кенг шакллантириш одамлар орасида ташкилий-тарбиявий ишларни нечоғли юқори даражага қўйилганлигига боғлиқдир. Самарқанд шаҳар партия комитети саноатга раҳбарликнинг янги системасига кўчиш ҳақида ғамхўрлик қилар экан, бу ишни даставвал бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлик маҳоратини оширишдан бошлади. Шаҳар партия комитети саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари коммунистларининг асосий эътиборини иқтисодий масалаларга, давлат ва партия топшириқларини бажариш учун курашда социалистик мусобақани кучайтириш, ҳамма масъул участкаларда кадрларни тўғри танлаш ва жой-жойига қўйиш, ҳар бир коммунистнинг топширилган иш учун масъулиятини яна ҳам оширишга қаратмоқда. Партия комитетининг бюро мажлисларида корхоналарнинг фаолияти билан бевосита алоқадор бўлган иқтисодий масалалар, ҳамма партия ташкилотларининг бу соҳадаги ишлари ҳақидаги масалалар ишчанлик билан муҳокама қилиняпти. Бюро мажлисларида меҳнатни ташкил қилишнинг энг яхши намуналари ўрганилади. Партиявий ишдаги камчиликлар рўй-рост очиб ташланади. Биз қайси масалани муҳокама қилмайлик, барибир иқтисодий вазифаларни алоҳида қайд қилиб ўтамиз. Чунки эндиликда корхоналарнинг ишига иқтисодий баҳо бермасдан сира илож йўқ. Иқтисодий кўрсаткич, ишлаб чиқариш самараси — саноат корхонасининг юз-кўзи, обрўсининг ойнасидир.

Бултур ўтказган иқтисодий конференциямиз ҳамон эсимда. Ушанда бу конференцияга ҳамма саноат корхоналарининг иқтисодчилари, план ташкилотларининг ходимлари, инженер-техниклар қатнашган эди. Шунингдек, бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари ҳам таклиф қилинди. Бу ерда шаҳар корхоналаридаги ишлаб чиқариш резервларидан тўлароқ фойдаланиш, саноатчиларнинг иқтисодий билимларини ошириш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш ҳамда сифатини яхшилаш ҳақида қизғин фикр олишув бўлди. Конференцияда саноат корхоналарининг самарали ишлашини таъминлашга қаратилган тадбирлар ишлаб чиқилиб, уларни амалга ошириш бошлангич партия ташкилотларига тавсия этилди. Бундан ташқари, биз махсус пленум ўтказиб, унда саноат корхоналари партия ташкилотларининг маҳсулот таннархини арзонлаштириш, сифатини яхшилаш борасидаги вазифаларини атрофлича муҳокама қилдик.

Иқтисодий масалаларга эътиборни кучайтирганимиз ижобий натижалар беряпти. Корхоналар, қурилиш ташкилотларидаги коммунистларнинг иқтисодий масалалар билан қизиқиши кучаяпти. Коммунистларнинг йиғилишларида шаҳар партия комитети пленумининг қарорларини амалга ошириш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқиб, шу асосда иш олиб борилялти. Чунончи, бултур иқтисодий зарар келтирадиган маҳсулотлар ишлаб чиқариш 1964 йилдагига нисбатан 2,5 марта камайди. Шу билан бирга уларнинг сифати анча яхшиланди.

Фабрика ва заводларнинг бошланғич партия ташкилотлари ўз корхоналарининг шуҳрати учун кун сайин кураш олиб боряптилар. Масалан, бундан бир йил муқаддам мебель фабрикасида кўплаб сифатсиз буюмлар ишлаб чиқариларди. Савдо ташкилотлари эса бу корхонанинг маҳсулотларини олишга безиб қолишди. Трикотаж фабрикасида ҳам аҳвол шундай эди. Лекин мазкур корхоналарнинг коммунистлари бундай аҳвол билан узоқ вақт муроса қилишолмасди. Улар шаҳар партия комитетининг ёрдамига таяниб, маҳсулот сифати учун курашни кескин кучайтириб юборишди. Натижада мебель фабрикасининг ҳам, трикотаж фабрикасининг ҳам маҳсулотлари харидоргир бўлиб қолди.

Шаҳар корхоналарида меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш борасида зўр тайёргарлик ишлари олиб боряляпти. Шу мақсадда шаҳар партия комитети план, меҳнат ва иш ҳақи бўлимлари ҳамда бош инженерларнинг семинарини ўтказди. Бу семинар шаҳарнинг йирик корхонаси «Красний двигатель» заводида ташкил этилди. Корхона ходимлари семинар қатнашчиларига ўзларининг бу соҳадаги илк тажрибалари тўғрисида сўзлаб беришди. Семинарда «Красний двигатель» заводининг тажрибасини бутун шаҳар корхоналарига ёйиш юзасидан режалар белгиланди.

Техника тараққиёти, илғор технологияни жорий қилиш ҳақида қайғуриш партия ташкилотларининг, ҳамма коммунистларнинг жонажон ишидир. Шаҳар партия комитети корхоналарда янги техникани кенг жорий қилиш, рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатини кенг қулоч ёйдириш учун ҳамма имкониятларни ишга соляпти. Биз бу масалаларни жой-жойида ўрганиб, бошланғич партия ташкилотларининг фаолиятини шу асосда кучайтиряпмиз. Бошланғич партия ташкилотларининг бюро мажлислари коммунистларнинг йиғилишларида ҳам техника тараққиёти масалалари ҳамманинг диққат-эътиборида туради. Бултурнинг ўзидаёқ шаҳар корхоналарида янги техника соҳасида 140 тадбир амалга оширилди. Бу эса 1 миллион 100 минг сўм давлат маблағини тежаб қолишдан ташқари, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, ишлаб чиқариш самарасини оширишга имкон берди. Чунончи пахта заводида 24 та линтер машиналари ишга туширилди. «Красний двигатель» заводида эса металл қирқувчи ускуна такомиллаштирилди. Шунингдек, 17-ғишт бошқармасида маҳсулотни юклашга ёрдам берадиган янги кранлар ишга туширилди. Шаҳарнинг кўпгина корхоналарида ишлаб чиқаришни поток усулга кўчириш борасида катта ишлар қилиняпти. Бу эса маҳсулот тайёрлашга кетадиган меҳнат ва моддий ресурслар сарфини анча камайтиришга имкон беради.

Консерва заводида юқори унумга эга бўлган поток линия ишга туширилиши туфайли таматпасталари учун тунука банкалар ишлаб чиқариш кескин кўпайтирилди. Корхона эса бундан 62 минг сўм фойда кўрди. Нон комбинатида поток линияларнинг жорий этилиши 289 минг сўм давлат маблағини тежашга имкон берди. Охунбобоев номли тери заводида ҳам маҳсулот чиқиндиларини қайта ишлаш бўйича поток техника участкаси ташкил қилинди.

Янги жамият қурилиши фақат кўп маҳсулот ишлаб чиқаришнигина эмас, балки уларнинг тури хилма-хил бўлишини ҳам тақозо этади. Бултур шаҳар корхоналарида янги маҳсулотнинг 69 хили ишлаб чиқаришга жорий этилди. Масалан, 1- механика заводида кичик габаритли қурилиш кранлари, «8- Март» тикувчилик фабрикасида эркак ва аёлларнинг капрон плашчларини тайёрлаш, трикотаж фабрикасида болалар кийимлари, нон комбинатида кондитер буюмларининг янги хиллари ишлаб чиқарилмоқда. Техника тараққиёти соҳасида рационализаторларимиз яхши намуна кўрсатишяпти. Ҳозир шаҳарда уларнинг сафи 1500 кишидан ҳам ортиб кетган. Ижодкорлар яратган ихтиролардан қарийб 1300 таси жорий этилиб, йилига 1,8 миллион сўм фойда келтиряпти.

Саноатга партиявий раҳбарликнинг усул ва методлари тобора такомиллашаётгани, бошланғич партия ташкилотларининг иқтисодий масалаларга, кадрларнинг иқтисодий билимларини оширишга эътибори кучайганлиги натижасида етти йилликнинг сўнгги марраси яхши якунланди. Планга қўшимча мамлакатга 3 миллион 654 минг сўмлик маҳсулот етказиб берилди. Саноат корхоналаридаги коммунистларнинг шахсий масъулияти кучайтирилгани, партия ташкилотларининг иқтисодий масалаларга жиддий эътибор бераётганлиги туфайли кўпгина корхоналар етти йилликни яхши якунладилар. Шаҳар корхоналари бўйича маҳсулот таннархини камайтириш плани ортиғи билан бажарилди. Меҳнат унумдорлиги ҳам планга нисбатан икки процент ошди.

Москва ва Ленинград саноат корхоналари коллективларининг металл ва бошқа материалларни тежаш ҳақидаги ташаббуси Самарқанд коммунистлари, ҳамма саноатчиларини ҳам ғайратига ғайрат қўшди. Шу кунларда шаҳар партия комитети, ҳамма бошланғич партия ташкилотлари жойларда москваликлар ва ленинградликлар ташаббусига қўшилиб социалистик мусобақани қизитиб юбордилар. Бу соҳада бир қанча тадбирлар белгиланиб, уларни амалга ошириш бошланғич партия ташкилотларининг зиммасига топширилди. Шаҳар партия комитети эса ана шу ватанпарварлик ҳаракатининг янада оммавий тус олиши тўғрисида ғамхўрлик қиляпти.

Биз асосан Самарқанд шаҳар партия ташкилотларининг ибратли ишлари ҳақида гапирдик. Лекин бу, уларнинг фаолиятида камчиликлар йўқ, деган маънони билдирмайди. Айрим бошланғич партия ташкилотлари кадрларнинг иқтисодий билимларини оширишга етарли эътибор бермаяпти. Шаҳар партия комитети бундан буён ана шу партия ташкилотларининг фаолиятини кучайтириш, уларнинг умумий ишимизга қўшадиган ҳиссасини ошириш борасида ташкилий-тарбиявий ишларни кучайтиради. Самарқанд коммунистлари янги беш йилликнинг дастлабки йилига шахдам қадам қўйдилар. Шак-шубҳасиз уларнинг бу зафарли одимлари яна ҳам бардам, самарали бўлади.

О. УМАРОВ,

Самарқанд шаҳар партия комитетининг биринчи секретари.

ГАЗ — ҚИШЛОҚҚА!

Республикада газ саноати халқ хўжалигининг алоҳида тармоғи сифатида етти йиллик мобайнида рўёбга чиқди. Ўтган йилларда халқ хўжалигини ва республикадаги маиший корхоналарни газлаштириш соҳасида катта ишлар қилинди. Кўпгина шаҳарлар ва аҳоли яшайдиган пунктлар, йирик саноат ҳамда энергетика корхоналари табиий газ асосида ишлашга кўчирилди. Беш мингтадан ортиқ коммунал хўжалик, маданий-оқартув, медицина ва болалар муассасалари, шунингдек анчагина умумий овқатланиш корхоналари газлаштирилди.

Республикадаги деярли барча шаҳарларга газ келтирилди. Шаҳар типидаги 266 та посёлка, район марказлари, 135 совхоз ва 219 колхоз «зангори олов»дан баҳраманд бўлмоқда. 415 минг оила табиий ва қисилган газдан турмушда фойдаланмоқда. Шаҳарларда ва аҳоли яшайдиган бошқа пунктларда 1500 километрдан ортиқ газ етказиб берувчи тармоқлар, 9 та газ тўлдириш станциялари фойдаланишга топширилди. 1965 йилда республикада хўжаликнинг газга бўлган эҳтиёжи 4,1 миллиард кубометрга, қисилган газга бўлган талаб эса 40 минг тоннага етди.

Ўтган йили колхоз, совхозларни газлаштириш анча жадаллашди. Фақат бир йилда қишлоқ меҳнаткашларининг 32 минг квартираси газлаштирилди. Йил охирида эса «зангори олов»дан фойдаланувчи хонадонлар қишлоқ жойларнинг ўзида 75 мингтага етди. Янгийўл районидаги Ҳамроқул Турсунқулов номли, Бағдод районидаги «Коммунизм» ва Мирзачўлдаги 4, 5, 6-совхозларнинг хонадонлари ҳам газдан баҳраманд бўла бошладилар. Колхозларда, «Малик» совхозида ва Оқтошдаги район марказида кейинги бир йилнинг ўзида 60 километрга яқин газ тармоқлари барпо қилинди. Мирзачўлдаги совхозларни ҳам қўшиб ҳисобланадиган бўлса, бу рақам 100 километрдан ҳам ортиб кетади. Шу йилнинг I кварталида Тошкент областидаги «Ўзбекистон 40 йиллиги», Ленин номли колхозлар, Фарғона областидаги «Москва» колхозига ва бошқа хўжаликларга ҳам газ етказиб берилади.

Гап шундаки, ҳозиргача қишлоқларни газлаштириш маълум бир режа, аниқ план асосида олиб борилмади. Яқинда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қишлоқларни газлаштиришга қаратилган муҳим тадбирларни ишлаб чиқди. Унда яқин йиллар ичида қишлоқларни ҳам газлаштириш даражаси шаҳар ҳамда шаҳар типидаги посёлкалардагига яқинлаштирилиши таъкидланди. Бир қатор министрликларга қишлоқларни газлаштириш, газ хўжаликларини фойдаланишга топширишнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган топшириқлари берилди. Шу давр мобайнида 260 минг квартира, шундан 36 мингтаси табиий газ ва 224 мингтаси қисилган газ билан таъминланади.

Ҳозир қишлоқларни газлаштириш тадбирлари қай даражада амалга оширилмоқда? Коммунал хўжалиги ва Қишлоқ хўжалиги министрликлари ҳузурида қишлоқларни газлаштириш бўйича алоҳида бўлимлар тузилди. Колхоз-совхозларда газ тармоқлари барпо этиш ишлари ҳажми Коммунал хўжалик министрлиги иш хўжалик планига киритилди. 107 километр узунликдаги газ тармоқлари қурилади. Министрликлар билан 1966 йилда қайси колхоз ҳамда совхозларда газ тармоқлари барпо этилиши ҳақида келишиб олинди. Шу рўйхатга мувофиқ, ўтган йили иш олиб борилган колхозларга ва совхозларга қўшимча равишда яна 11 та хўжалик ҳам қўшилди.

Бу йил Коммунал хўжалик министрлиги қишлоқларни газлаштириш борасида 1500 минг сўмлик иш бажариши лозим. Пудратчилар белгиланди. Ўзбекистон ССР Махсус ва монтажлаш ишлари министрлигига қарашли «Узсантехгазмонтаж» трестининг бошқарма ва механизациялашган кўчма колонналари асосий ишларни олиб боради. Бош пудратчи — Махсус ва монтажлаш ишлари министрлигига газ тармоқлари қурилиши учун зарур миқдорда қувурлар олиши учун фонд берилди. Шу тариқа беш йилликнинг дастлабки кунларидан бошлабоқ белгиланган хўжаликларда газ тармоқлари қурилишини авж олдириб юбориш учун ҳамма шароитлар яратилди.

Лекин бу соҳада ҳал бўлмай турган масалалар ҳам йўқ эмас. Ҳалигача ўз территорияларида газ тармоқлари барпо этиладиган колхозлар ва совхозларнинг бу ишга қандай ҳисса қўшишлари аниқлаб олинмаган. Пудратчилар ҳам қанча иш бажаришларини аниқ билмайдилар. Ишлатиладиган қувур ва бошқа ёрдамчи материалларнинг миқдори белгиланмаган. Қишлоқ хўжалиги ва Озиқ-овқат саноати министрликлари системалари бўйича колхоз, совхозларда газ тармоқлари қуриш учун ким заказчи эканлиги номаълум. Коммунал хўжалиги министрлиги системасида газ тармоқлари қуриш бўйича дирекция ташкил қилинди. Бу штатда ҳам кўрсатилган. Бироқ республика Қишлоқ хўжалиги министрлиги газ хўжаликларини фойдаланишга топшириш юзасидан ўз зиммасига юкланган вазифаларни бажаришга жиддий тайёргарлик кўрмаяпти.

1967 йил учун тайёргарлик ишларини ҳам барвақт бошлаш лозим. Бунинг учун бир-бир ярим ой ичида республикадаги ҳар бир областда икки-учтадан колхоз, совхоз ва бошқа объектларни (республика бўйича ҳаммаси 18-20 та) танлаш ишларини тугаллаш керак. Ана шу объектларда 1967 йилда газ тармоқлари қурилишини бошлаб юбориш, «Ўзгипрокомунгаз» институтига лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаш учун заказлар бериш ҳозирлигини кўрмоқ лозим.

Қишлоқларни газлаштириш юзасидан чиқарилган янги қарорга мувофиқ, область ижроия комитетлари ҳамда қишлоқ хўжалиги бўйича область бошқармалари магистраль газ тармоқларига яқин бўлган колхоз ва совхозлардан ҳар йили икки-учтасини танлайдилар. Бунда улар шундай хўжаликларнинг теплицалари, фермалари, сушилкалари, қурилиш материаллари тайёрлайдиган печлари ва бошқа шунинг каби объектлари бўлишини олдиндан ҳисобга оладилар. Газлаштириладиган хўжаликлар иқтисодий жиҳатдан мақбул эканлигини ҳисоб-китоб қилиб бўлганларидан сўнг, ҳужжатларни республика Қишлоқ хўжалиги ва Коммунал хўжалик министрликларига ҳавола қиладилар. Министрликлар ўз навбатида 1967 йилда табиий газ билан таъминланадиган колхозлар ҳамда совхозларнинг тўла рўйхатини тузиб чиқадилар, лойиҳа-смета ҳужжатлари тузиш учун заказлар берадилар ва келгуси йил планига киритадилар.

Шуни айтиб ўтиш керакки, ҳозиргача колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ўз хўжаликларини табиий газ билан таъминлаш масалаларида тўғридан-тўғри Коммунал хўжалик министрлигига мурожаат қилиб келдилар. Область ижроия комитетлари ва Қишлоқ хўжалиги министрлиги билан бамаслаҳат қилинмаган бу ишнинг амалга оширилиши анча қийинчиликлар туғдирарди. Янги тартибга мувофиқ, областларда газлаштириш ишларини тезлаштириш анча осон бўлиб қолди. Колхозлар ва совхозларни қисилган газ билан таъминлаш масалалари бўйича район конторалари ва область трестларига мурожаат қилинади. Область ижроия комитетлари газлаштириш трестлари ва конторалари хўжаликларни қисилган газ билан таъминлаш ҳақида лимитлар берадилар.

Қишлоқларни газлаштиришдан иборат комплекс вазифаларни амалга ошириш анча мураккаб ва шу билан бирга жуда муҳимдир. Агар министрликлар ва ташкилотлар шу масала юзасидан ўз зиммаларига олган мажбуриятларни область партия ва совет ташкилотлари, колхоз, совхоз раҳбарлари билан ҳамкорликда, ўзаро бамаслаҳат амалга оширсалар кутилган натижаларга эришилади. Колхозлар ҳамда совхозларни газлаштириш суръати тезлашиб, ҳажми тобора ортиб бораверади.

О. ХАИМОВ,

«Ўзбекгаз» бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

ЯНГИ АВИАЦИЯ ЙЎЛЛАРИ

Москва — Самарқанд, Ленинград — Челябинск — Фрунзе, Боку — Астрахан — Қозон, Уфа — Сочи. Бу йил ана шу маршрутлар бўйича «пўлат қуш»лар қатнай бошлайди. Янги авиация йўллари бу йил 50 га етади.

Навоий химия комбинатининг меҳнат аҳли КПСС XXIII съезди шарафига оширилган мажбуриятлар олди. Химиклар 25 мартгача минерал ўғитлар ишлаб чиқариш бўйича квартал планини бажариш учун мусобақани кучайтириб юбордилар. Суратда: ишлаб чиқариш пешқадамларидан машинист О. Сутковенко, старший аппаратчи А. Жабборов, смена бошлиғи П. Толстопятов ва старший машинист Р. Рамазонов ўртоқлар.

В. Сироткин фотоси.

ЧЎЛ ЖАМОЛИ

ҚИШЛОҚЛАРИМИЗ ИСТИҚБОЛИ

Бундан уч-тўрт йил илгари Мирзақудуқда бўлган киши келгусида бу ерда шунақа қурилишлар қад кўтаради деб хаёлига ҳам келтирмасди.

Ўжар чўлнинг бугунги ҳусни-жамолига бир назар ташланг-а. 1962 йилнинг баҳор кезлари эди. «Главголодностепстрой»га қарашли 31-қурилиш бошқармасининг қурувчилари бу ерга келишиб, бўлажак совхознинг дастлабки биноларига ғишт қўйишди. Ўша йили совхозга ишга кела бошлаган чўлқуварлар деҳқончиликни ҳам бошлаб юборишди.

Дастлаб шаҳар типидаги уй-жой бинолари, сўнг совхозларнинг маъмурий идоралари қад кўтара бошлади. Орадан бир йил ўтар-ўтмас чўл бағрида кишини ўзига мафтун этадиган шинамгина ишчилар посёлкаси бунёд этилди. Ўшандан бери орадан икки йилдан сал ортиқроқ вақт ўтди. Мирзачўл ерларида янги ташкил этилган совхозларнинг сони яна биттага ошди. Бу ерда йирик 17-пахтачилик совхози иш бошлади.

Посёлка марказида қад кўтарган озиқ-овқат ҳамда саноат моллари магазинлари, ёзлик-қишлик ошхона, ҳаммом, шаҳар типида қурилган маиший хизмат кўрсатиш комбинати, касалхона ва бошқа маданий-маиший муассасалар чўлқуварлар хизматида. Айниқса, яқинда фойдаланишга топширилган болалар боғчасини айтмайсизми. Бу ерда ҳозир қўриқ ер пахтакорларининг 200 га яқин жажжи ўғил-қизлари тарбияланяпти.

17-совхозда бўлган киши улкан қурилишларнинг гувоҳи бўлади. Ишчилар посёлкасида совхоз ёшлари учун мўлжалланган маданият саройининг қурилиши тугалланай деб қолди. Шу билан бирга, Тошкент қишлоқ хўжалиги ва мелиорация техникуми филиалининг қурилиши тез суръатлар билан олиб борилялти.

Чўл шунқорлари фақат маданий қурилишлар, ободончилик ишларигагина эмас, балки ўз посёлкаларини кўкаламзорлаштириш, янги боғ-роғлар барпо этишга ҳам алоҳида эътибор беришяпти. Йиллар давомида қақраб ётган чўл бағрида мана шундай шаҳарчанинг қад кўтаришида дастлаб бу ерга келган Барат Қиставов, Болтабой Сегизбоев, Исабек Алменов, Кенжабек Тўймебоев, Раимжон Абдуллаев каби олиҳиммат қурувчиларнинг муносиб улушлари бор.

Э. ЮНУСОВ.

Тошдан «Баҳор»

Инсон нималарни қилишга қодир эмас, дейсиз. Ойга йўл очаётган, асрий музликларни ёраётган кемалар яратаётган қўли гул кишиларимиз билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Яқинда Тошкент чинни идишлар заводининг бош рассоми Ботиржон Собиров ўз касбининг моҳир устаси эканлигини намойиш қилди. У тошдан «Баҳор» ижод этди. Зуваласи Ўзбекистон тупроғидан қилинган пиёла, коса, лаган ва чойнакни гўзал, жозибадор баҳоримизни, оромбахш кўклам табиатини акс эттирувчи гуллар билан безатди. Ҳаммасини бир жойга қўйса ажойиб ранг-баранг гулдастани эслатувчи, уйларни безатувчи бу чинни идишларга «Баҳор» деб ном қўйилди.

«Баҳор» Ўзбекистон ССР Савдо палатаси эълон қилган энг яхши ёдгорлик буюмлари конкурсида ғолиб чиқди. Ботиржон Собиров юксак мукофотга сазовор бўлди. «Баҳор» устанинг «Ўзбекистон», «Пахта» каби ўнлаб манзарали идишларидан биридир.

Р. РАҲМОНОВ.

«ЎЗБЕКИСТОН МАДАНИЯТИ» ГАЗЕТАСИ ЎН ЁШГА ТЎЛДИ

Тошкент ижодий интеллигенциясининг вакиллари 17 январда Ўзбекистон Ёзувчилар союзининг маросимлар залида «Ўзбекистон маданияти» газетаси юбилейига бағишланган тантанали кечага тўпланишди.

«Ўзбекистон маданияти» газетасининг редактори Л. Қаюмов газетанинг ўн йил ичидаги фаолияти тўғрисида сўзлаб берди.

Ўзбекистон жамоатчилиги ва ижодий союзларнинг вакиллари юбиляр газета редакциясини самимий табрикладилар.

(ЎзТАГ).

ДАРҒА

Ғафур ҒУЛОМ

«ЖАНОБИ ИНСОНЛАРДАН БИРИ» СЕРИЯСИДАН

Эй замондош дўст, сен ёшсан, Улуғ Октябрь тонги отган муборак куннинг жонли овозини, «Аврора» тўпларининг садосини ўз қулоғинг билан эшитмагансан. Владимир Ильич Лениннинг ҳаётбахш, илҳомбахш сўзларини ўз оғизларидан жон қулоғи билан тинглаш сенга насиб бўлмаган.

Айтчи, дўстим, улуғ Лениннинг ҳар бири олам-олам маъно берадиган сўзларини эшитгинг келадими? Содиқ ленинчи Йўлдош отанинг — биринчи ўзбек Президенти, халқимизнинг энг биринчи оқсоқолининг суҳбатига қулоқ солгинг, Бутуниттифоқ оқсоқоли Михаил Иванович Калининнинг Бухорода сўзлаган пурҳикмат нутқини тинглагинг келадими?

Инглиз-америка қурол-яроғидан, олтинидан белига куч олиб, Ватанимизни хароб қилмоқчи бўлган босмачиларга, халқимизни қон қора қақшатган, гўзал қишлоқларимизга ўт қўйган, бегуноҳ келинларни, бешикдаги она сути оғзидан кетмаган чақалоқларни қиличи билан қийма-қийма қилган ваҳшийларга, миллатчиларга, ватанфурушларга қарши мардона курашиб, уларни тор-мор этган, тарих тўлқинларида кенг қулоч отолган оталарни, қаҳрамонларни, инқилобчиларни кўргинг, қаҳрамонлик симфониясини, Улуғ Октябрь тонги отгандан кейинги серташвиш дамлар, кураш ғулғуласини тинглагинг, партизан отрядларининг ғолибона «урроси»ни эшитгинг келадими?

Сен ота-боболарингнинг жанг ва меҳнатдаги шонли анъаналарига содиқ авлодсан, шунинг учун ҳам албатта тарихни, тақдирни ўз қўли билан яратган халқ ўғилларининг ҳикоясини миллион-миллион оддий, камтарин, довюрак кишилардан бири бўлган азиз Инсоннинг ҳикоясини албатта тинглагинг келади. Кел, қулоқ сол, сенга шу қаҳрамонларнинг ўзлари сўзлаб берадилар.

Фарғона водийсида, катта каналларнинг сўлим, хилват бўйларида бўлгандирсан. Ҳаёт томирига ўхшаш бу муаззам дарёларимиздан далаларга, ўсимликларга, жон ғўза, жоним ғўза деб ардоқлайдиган экинимизга қон берадиган бу каналлар кўзимиздек азиз бўлса, унинг икки соҳилидаги дарахтлар худди кипригимизга ўхшайди. Мана шу ҳаёт дарёларининг ажойиб дарғалари бор. Шулардан бири оддий инсон, коммунист Бузрукхўжа ака Усмонхўжаевдир.

Бузрукхўжа ёшлигиданоқ ҳар бир ишга зеҳн, меҳнатга муҳаббатли бўлиб ўсди, оқ-қоранинг фарқига ета бошлади.

1916 йилдаёқ Риштондаги майда кредит ширкатида котиб бўлиб ишлади. Ўзбек халқи 1916 йилда мардикор олишда оқ подшога қарши курашга отланганида у ҳам довюраклар сафида фаол қатнашди. Улуғ Октябрь социалистик революциясини кенг қулоч отиб, миллион-миллион меҳнаткашлар сингари шод-ҳуррамлик билан кутиб олди.

1924 йилда, улуғ доҳиймиз Владимир Ильич Ленин вафот этган йили, Ватан бошига энг мусибатли кун тушган дамларда ўз тақдирини Коммунистик партиямиз тақдири билан чамбарчас боғлаб:

— Ҳаётимни, умримни коммунизм йўлига тикдим, — деди. Мана шундан буён қирқ йиллардан ҳам кўпроқ давр ўтиб кетди. Бузрукхўжа ака партия билетини юрагига яқин жойда, сира доғ туширмасдан асраб келмоқда.

Инқилобдан кейин Риштонда камбағаллар қўмитасининг раиси бўлиб ишлади.

«Қўқон мухторияти» йиқилгач, 1918 йилда фидои сифатида қизил гвардия сафига, гвардиячи партизан аскарлар қаторига қўшилди.

Бугунги муборак кунларимизга етиб келгунча кўп қийинчиликлар, азиятлар тортишга тўғри келди. Босмачиларга қарши мардларча курашди. То босмачиларнинг тухуми қуритилмагунча, йигирма учинчи йилларнинг ўрталаригача, елкасидан беш отарини, оёғидан кўн этигини қўймасдан оддий гвардиячи бўлиб хизмат қилди. Паромонов полк командири бўлган партизанлар отрядида юраги ҳамиша ёниб турадиган, душманлардан ўч олиш иштиёқи билан тўлиб-тошган бу довюрак йигитни ҳамма яхши биларди. Жангларда ярадор бўлиб, ўзи туғилиб ўсган, ўз киндик қони тўкилган шу ерни солдатнинг покиза қони билан суғорди.

1923 йил ўртасида 1924 йил декабргача Риштон район инқилоб қўмитасининг (ревком) раиси бўлиб ишлади. Кечаги солдат халқ ташвиши билан, одамларнинг бахт-саодатини мудофаа қилиш учун кураш ичида яшай бошлади. Бағдод район ижроқўмининг раиси лавозимида ҳам ўзини кўрсатди.

1926 йилнинг гўзал баҳор фаслида, май ойида у уезд маориф шўъбасининг мудири қилиб кўтарилди. Халқимиз ҳали ёппасига хат-саводсиз эди. Янги мактаблар очиш, қоронғи қишлоқларда, қоронғи кулбаларда маърифат чироғини ёқиш, китоб нима, газета нималигини билмаган одамлар ўртасида маърифат гулларини тарқатиш керак эди. Партиянинг оддий жангчиси Бузрукхўжа Усмонхўжаев бу постда ҳам куч-ғайратини, меҳнатини аямасдан ишлади.

1927 йил март ойида уни область ер-сув шўъбасининг мудири қилиб кўтаришди. Эркинликка, озодликка чиққан халққа, камбағалларга ер-сув бериш керак, партиямизнинг, Совет ҳукматининг одил сиёсатини оммага тушунтириш, асрлар мобайнида ер-сувга хўжайинлик қилиб келган қулоқларни, муштумзўрларни синф сифатида тугатиш учун кураш, уларнинг қўлларидаги бойликларни ҳақиқий хўжайинларига, меҳнаткаш деҳқонларга қайтариб олиб бериш керак эди.

Коллективлаштириш даври бошланди. У ана шу фронтда, ана шу жабҳада ҳам ҳамиша камбағалнинг бахти-саодати деб курашди. Камбағал, ўрта ҳол деҳқонларга энг адолатли, энг тўғри йўлни — колхоз йўлини танлаб олишда ёрдам берди.

Бузрукхўжа ака Усмонхўжаев 1932 йилдан то 1940 йилгача Избоскан район Совети ижроия комитетининг раиси бўлиб ишлади. Избосканликлар, бағдодликлар унинг жонбозликларини ҳали-ҳали эслашади.

Қадрдонимиз Бузрукхўжа ака 1928 йилдан бошлаб узлуксиз равишда ҳамма вақт, ҳамма ерда район партия комитетининг аъзоси, район, область советининг депутати бўлиб келди. 1927 йилда уни биринчи марта Ўзбекистон Шўролар Жумҳурияти Марказий Ижроия Комитетининг аъзоси қилиб сайлашди. Шундан бери у ҳамиша халқ хизматкори. 1937 йилдан буён Ўзбекистон ССР Олий Совети ҳамма чақириқларида депутатдир. 1946 ва 1950 йилларда СССР Олий Советига икки марта депутат қилиб сайланди.

Бузрукхўжа ака ҳамиша қаерда ким бўлишидан қатъи назар, партиянинг оддий солдати, оддий жангчиси эканлигини юрак-юрагидан ҳис қилади. Оддий деҳқон, чорикор фарзандини шу қадар улуғлаган партия ишини, халқ ишини ҳамиша муқаддас деб билади.

Ўтюрак коммунист халқимизнинг асрлар мобайнида сув танқислигидан чеккан азоб-уқубатларини, дарёлар бўйида яшаса ҳам бир қултум сувга зор-афгор бўлганлигини ўз кўзи билан кўрди. Шунинг учун ўзининг жўшқин ғайратини, фаолиятини, водийни яшнатиш, гуллатиш учун серобчиликка бағишлади.

Бузрукхўжа ака жонажон партиямизнинг XVIII съезди очилиш арафасида Лоғон канали бошида турган азаматлардан бири. Ўзбек халқи Улуғ Ватан урушидан сал илгарироқ водийлар белига кумуш камар бўладиган ҳаёт дарёлари қуриш, канал қазиш, бунинг учун ўжар дарёларни жиловлашга отланди. Ана шу қутлуғ юришнинг Йўлдош Охунбобоев, Усмон Юсупов қатори етук саркардаларидан бири Бузрукхўжа акамиз ҳамдир.

Фарғона водийсидаги етти яшардан етмиш яшаргача ҳамма, билагида кучи бор азаматлар карнай-сурнай, ноғора садолари остида елкаларига кетмон, қўлларига чўкмор-метин олиб канал трассасига кўчиб чиққан 1939 йилнинг пишиқчилик фаслини бир эсланг.

ЖАМОАТЧИЛИККА ТАЯНИБ

Партия ва ҳукуматимиз совет гражданларини коммунистик ахлоқ талаблари, социалистик турмуш қоидалари ва қонунларига риоя қилиш руҳида тарбиялашга алоҳида эътибор бермоқда. Шунинг учун ҳам биринчи галда жиноятларга, жамоат тартибини бузишнинг ҳар қандай кўринишларига қарши кураш муҳим аҳамиятга эгадир.

Кейинги йилларда партия ва совет ташкилотларининг олиб борган катта тарбиявий ишлари яхши самаралар берди. Республикамизда жиноятлар сони камайиб, социалистик қонунчилик тобора мустаҳкамланиб бормоқда. Аммо безорилик, чайқовчилик, гражданларнинг шахсий молларини ўғирлаш, шунингдек социалистик мулкни талон-торож қилиш ҳоллари ҳамон учраб туради. Шунинг учун ҳам жиноятларни ва тартиб бузиш ҳолларини бутунлай йўқотиш учун Коммунистик партия ва ҳукуматимиз тинмай кураш олиб бормоқда.

Социалистик турмуш қоидаларининг бузилишига барҳам бериш, жиноятларни таг-томири билан йўқотиш Коммунистик партиянинг программ талабидир.

Коммунизм қураётган жамиятда қонунни бузишларга ва жиноятларга ўрин бўлмаслиги керак. Лекин ҳозирча жиноят қилиш ҳоллари учраб турар экан, жамият учун хавфли жиноятлар қилаётган, социалистик турмуш қоидаларини бузаётган, ҳалол меҳнат қилиб кун кечиришни истамаётган шахсларга нисбатан қаттиқ жазо чоралари қўлланилиши лозим. Асосий эътибор жиноятларнинг олдини олишга қаратилиши керак.

Жиноятлар ва тартиб бузиш ҳолларининг олдини олиш, уларнинг келиб чиқиш сабабларини йўқотиш оғир ва мураккаб масала. Бунинг учун давлат органлари, жамоат ташкилотлари, ҳар бир совет граждани катта иш олиб бориши зарур. Жиноятларнинг содир бўлиши социалистик турмуш нормаларига, совет жамияти манфаатларига зиддир.

Жиноятларга қарши курашнинг муваффақияти унга қарши кураш олиб борувчи органлар ҳамда бутун жамоатчиликнинг фаолиятига боғлиқ. Жиноятларнинг олдини олиш, социалистик қонунчиликни мустаҳкамлашда давлат ташкилотлари ҳамда жамоатчиликнинг роли катта.

Совет қонунчилигини бузувчиларга қарши курашнинг жамоат формаларидан бири кўнгилли халқ дружиналаридир. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1959 йил 2 март қарорига мувофиқ ташкил этилган халқ дружиналари жамоат тартибини сақлаш ва жиноятларнинг олдини олиш учун катта иш олиб бормоқда.

Республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларида, корхона ва қурилишларда 100 минг кишини ўз ичига олган 4 мингдан ортиқ халқ дружиналари ташкил этилган. Халқ дружиначилари ижтимоий бурчларини шараф билан адо этмоқдалар. Уларнинг актив фаолиятлари туфайли кейинги бир ярим йил мобайнида 4 мингдан ортиқ аҳоли яшайдиган пунктларда ҳеч қандай жиноят содир бўлмади.

Адолатли совет қонуни дружиначиларни ҳимоя қилмоқда. Халқ дружиначиларига қарши қаршилик кўрсатган шахслар қонунга мувофиқ жазо олишини айтиб ўтишнинг ўзи кифоя.

Халқ дружиначиларининг фидокорона меҳнати партия ва ҳукуматимиз томонидан юксак баҳоланмоқда. СССР Олий Совети Президиуми Фармонига мувофиқ Марғилон шаҳар халқ дружинасининг аъзоси ўртоқ Отажонов «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланди.

Жамоат тартибини бузишга, жиноятларга олиб келадиган асосий сабаблардан бири ичкиликбозликдир. Кўнгилли халқ дружиналари жамоат тартибини бузишнинг ҳар қандай кўринишларига, ичкиликбозликка, безориликка қарши актив кураш олиб бормоқдалар.

Жумладан, Олмалиқ шаҳрида ичкиликбозлик ва жамоат тартибини бузиш ҳамда жиноятлар асосан Қўрғошин ва Қалмоққир кон бошқармалари ишчилари томонидан содир бўлаётганлиги аниқланди. Дружиначилар бу ҳолга хотима беришда актив қатнашдилар. Бу масала кон ишчи ва хизматчиларининг умумий йиғилишида муҳокама қилинди. Йиғилишда сўзга чиққан ўртоқлар жамоат тартибини бузганларни қаттиқ танқид қилдилар. Айрим бригадалар ўз аъзолари орасида жамоат тартибининг бузилишига йўл қўймаслик учун ўз устларига мажбурият олдилар. Бу коллектив аъзоларида ўз ўртоқларининг хатти-ҳаракатлари учун бутун коллективнинг жавобгарлик ҳиссини ошириб юборди. Бу тадбир ўз самарасини берди. Мана ҳозир ўтган бир йил мобайнида ушбу коллективларнинг аъзолари томонидан ҳеч қандай жиноят, жамоат тартибини бузиш ҳоллари рўй бермади.

Самарқанд шаҳрида жамоат тартибини бузиш ҳоллари кўпинча студентлар орасида содир бўлаётгани аниқланди. Бу масала студентларнинг комсомол йиғилишларида муҳокама қилинди ва жиноятларнинг олдини олишга қаратилган айрим тадбирлар белгиланди.

Шуни айтиб ўтиш керакки, жиноятларнинг олдини олишдаги таъсирли воситалардан бири суд органларининг тушунтириш ишларидир. Суд органлари ана шу таъсирли воситадан кенг фойдаланишлари лозим.

Маълумки, ўғирлик социалистик мулкка катта зарар келтиради. Давлат мулкини талон-торож қилиш, социалистик мулкка кўз олайтириш жиноят. Шунинг учун прокуратура органлари маъмурий органлар билан биргаликда халқ мулкини талон-торож қилувчиларга қарши кураш олиб бориши, уларга қонунда белгиланган энг оғир жазо чораларини қўллашлари лозим.

Жиноятларни очишда ҳам жамоатчилик прокуратура ва суд органларига катта ёрдам бераётир. Жамоатчиликка таянган прокуратура органлари жиноятларга, социалистик турмуш қоидаларининг бузилишига қарши кураш ишида муҳим муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар. Улар жиноятларнинг олдини олиш, жиноий ишларни кўриш, жамоат тартиби қоидаларининг бузилишига олиб келадиган сабабларни аниқлашда жамоатчилик ёрдамидан кенг фойдаланмоқдалар.

Жиноятларнинг олдини олишда жамоатчилик асосида ишлаётган прокурор ёрдамчилари муҳим роль ўйнамоқдалар. Тошкент область, Олмалиқ шаҳар прокурорининг жамоатчилик асосидаги ёрдамчиси ўртоқ Дабиж корхонада техника хавфсизлигини бузиш билан боғлиқ бўлган ишларни текширишда терговчига яқиндан ёрдам кўрсатмоқда.

Шунингдек, Янгийўл шаҳридаги консерва заводининг юридик консультанти В. И. Попов ҳам 10 минг сўмга яқин гўшт маҳсулотлари ўғирланганини очишда терговчига амалий кўмак қилди.

Жиноятларнинг олдини олиш, жамоат тартибини сақлашда корхона ва қурилишларда, совхоз ва колхозларда ташкил этилган ўртоқлик судлари ҳам катта таъсир кўрсатмоқда.

Ўртоқлик судларининг фаолияти тобора мукаммаллашиб, кенгайиб бормоқда. Кейинги вақтларда ўртоқлик судларининг ҳуқуқи кенгайтирилганлиги, чунончи жиноий ишларнинг айрим категорияларини кўриш уларга топширилганлиги жамоат тартибини сақлаш ва социалистик қонунчиликни мустаҳкамлашда жамоатчилик ролини оширишга хизмат қилади. Кўпгина ўртоқлик судлари коллективда катта обрў-эътибор қозондилар.

Республикамиздаги маъмурий органлар партия ташкилотлари раҳбарлигида жиноятларни ҳамда тартиб бузиш ҳолларини бутунлай йўқотишдек муҳим вазифани муваффақиятли ҳал этиш учун барча имкониятларга эга.

Жиноятларнинг олдини олиш прокуратура, суд ва милиция органлари ҳамда кенг жамоатчилигимиз олдидаги муҳим вазифадир.

Н. БЎРИХЎЖАЕВ,
Республика прокурорининг ўринбосари.

ТАРБИЯ МАВЗУИДА

Кеча Бухоро областининг Вобкент районида Ўзбекистон педагогика фанлари илмий текшириш интитути ҳамда Бухоро область партия комитети ва ижроия комитетининг ташаббуси билан ёш авлодни ғоявий-сиёсий тарбиялаш проблемасига бағишланган илмий-амалий конференция очилди. Конференцияда ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш ишини яхшилашга қаратилган масалалар муҳокама қилинади.

МУРАББИЙ

Моҳир педагог К. Д. Ушинский ўқитувчининг шахсига юксак баҳо бериб, «Тарбиячи шахсининг болага таъсири жуда катта тарбиявий кучга эга бўлиб, уни на дарсликлар билан, на ахлоқий ўгит-насиҳатлар билан, на жазо ва мукофотлар системаси билан алмаштириб бўлади» деган эди. Дарҳақиқат, ўзларининг инсоний фазилатлари, кўп қиррали педагогик фаолиятлари ва ижтимоий ҳаётга актив аралашишлари билан халқнинг ҳурмат ва эътиборига сазовор бўлган ўқитувчилар Ўзбекистоннинг ҳар бир области, шаҳри ва районида бор.

Республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи деган фахрли унвонга эга бўлган халқ ўқитувчиларидан Оқилхон Шарафиддинов, Аъзамхон Рустамов, Тўхтаназар Шермуҳаммедов, Ҳабиба Юсупова, Мукаррама Қодирова, Раҳмонберди Авезов, Ҳамро Тўраева, Татьяна Максимова, Азиз Хўжаев, Гулсум Фармонова, Рахиля Эткина, Абдулла Хўжаев, Ҳасан Отауллаев, К. Н. Кузнецов ва шуларга ўхшаш бир қанча моҳир педагоглар ёш авлоднинг ҳақиқий мураббийларидир.

Ўқитувчилик барча касблардан мураккаб, қийин ва шарафли касбдир. Фан ва техника асри бўлган бизнинг давримизда ҳар қандай касб эгалари даставвал совет мактабида ўқиб, умумий ва меҳнат таълими оладилар. Уларга аввал алифбени, кейин фан асосларини ўқитувчи ўргатади.

Барча мутахассисларнинг — инженер, врач, агроном, шоир, олим, конструктор, партия ва давлат аппаратлари ходимларининг дастлабки устози умумий таълим мактабида жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилаётган халқ ўқитувчисидир.

Ўқитувчи касбининг энг нозик томони шундаки, у барча касб эгаларидан ҳам кўра кўпроқ доимо ўз билимини ошириш ва педагогик маҳоратини мустаҳкамлаш йўлида қунт билан иш олиб бормоғи лозим.

Бизнинг жамиятимизда барча ўқитувчилар ўз билимини ёки илмий даражасини ошириши учун ҳамма имкониятлар бор.

Ўз касбини севиш, фан чўққилари сари интилиш ўқитувчига катта истиқбол очади. Масалан, Сиддиқ Ражабов бошланғич синф ўқитувчилигидан республикамизда биринчи педагогика фанлари доктори даражасига етди ва Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби деган фахрли унвонга муяссар бўлди. Бу албатта тўсатдан қўлга киритилган тасодифий бахт эмас, балки ўн йиллаб илмий тадқиқотлар олиб бориш, ўқитувчи кадрлар ҳамда илмий ходимлар етиштириш йўлидаги катта ижодий меҳнат самарасидир. Кечаги қишлоқ мактабининг ўқитувчиси Абдукарим Ғаниев эндиликда педагогика фанлари кандидати, Алишер Навоий номидаги Самарқанд Давлат университетининг педагогика кафедрасининг доценти.

Халқ ўқитувчиси ёш авлодга мураббийлик қилиш, илм бериш, уларни яхши фазилатлар асосида тарбиялаш билан бирга, ижтимоий ҳаётимизнинг бошқа соҳаларида ҳам актив қатнашади.

Ана шу жамоатчи ўқитувчилар орасида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Давлат мукофотининг лауреати, биология ўқитувчиси Олияхон Султонова алоҳида ўрин эгаллайди. У ўзининг педагогик касбини севади. Ўқувчиларни ўз фарзанди сингари яхши кўради. Биологияга оид назарий билимларни қишлоқ хўжалиги практикаси билан боғлаб ўргатади.

Тарбияланувчилар ўртасида одоб, ахлоқ ва ғоявий тарбия ишларини олиб боришда Бухоро шаҳридаги С. Ш. Шарипова директорлик қилаётган мактаб-интернатнинг педагогик коллективи диққатга лойиқ ишлар қиляпти. Андижон районидаги 2-мактабнинг бошланғич синф ўқитувчиси Қундузхон Дадабоева, Андижон шаҳридаги 29-ўрта мактаб ўқитувчилари Зарифа Рашидова, Марям Каримоваларнинг ижодий меҳнати туфайли юзлаб ўсмирлар билим ва одоб, ахлоқ асосларини ўрганишяпти.

Таълим-тарбия ишининг ҳақиқий санъаткорлари—моҳир педагогларнинг сони республикамизда ҳам сон-саноқсиз. Уларнинг илғор тажрибаларини қунт билан ўрганиш ҳар йили сафимизни бойитаётган ёш ўқитувчиларимизнинг асосий вазифасидир. Бу ишда областлардаги ўқитувчилар малакасини ошириш институтлари, район педагогика кабинетлари ва мактаблардаги методик бирлашмалар катта роль ўйнайди.

Халқ ўқитувчиси деган мўътабар ва шарафли номга ҳамма ўқитувчилар бир хилда муносиб эмас, албатта. Айрим мактабдаги ўқитувчиларимиз ўз вазифаларига эътиборсизлик билан қарайдилар. Улар дарсни паст савияда ўтказадилар, дарсдан ташқари тарбиявий ишларни олиб бормайдилар ёки хўжакўрсин тарзида олиб борадилар.

Янгийўл район «Қизил Октябрь» колхозида яшовчи Тошпўлат Эргашев ҳам ўқитувчи, болаларга билим беради. Лекин, у болаларга тарбия беролмайди. Чунки Эргашев том-том китобларни ўқиган бўлса ҳам, оилада хотини ва болаларига инсоний муомала қилмайди, уларни хўрлаб, кўнгилларини вайрон қилади.

Ўқитувчиларнинг характеридаги нуқсонлар ўқувчилар билимининг саёз бўлиб қолишига, синфда ва мактабда тартиб-интизомнинг издан чиқишига, ниҳоят давлат ўқув программаларининг тўла бажарилмаслигига олиб келади.

Баъзи ўқитувчилар ўз билим ва педагогик малакаларини ошириш устида мунтазам иш олиб бормайдилар. Улар ҳаттоки, машғулотларга қатнашмайдилар. Шундай қолоқ ўқитувчиларнинг хатолари туфайли республикамиздаги баъзи мактабларда талай ўқувчилар бир синфда икки йил қолиб ўқишяпти, ёки каттаю-кичикни ҳурмат қилмайдиган беодоб бўлиб ўсишяпти.

Сафбузар ўқитувчилар орасида энг ярамаслари ичкилик балосига мубтало бўлганлардир. Айрим фисқу фасотчи иғвогарлар ҳам ўқитувчи шаънига доғ туширади.

Халқ ўқитувчисининг ташқи қиёфаси ҳам, маънавий дунёси ҳам гўзал бўлиши лозим. Ўқитувчи қишлоқда ҳам, шаҳарда ҳам совет зиёлиларининг олдинги сафида туриб, меҳрибонлик билан ёш авлодга мураббийлик қилади.

Совет халқи ўқитувчисини севади, чин қалбдан ҳурмат қилади ва дунёда энг азиз бойлиги — фарзандини тарбиялашни унга ишониб топширади. Халқ ўқитувчиси бу буюк ишончни шараф билан оқлаши керак.

Ҳ. ХУРРАМОВ,
Ўзбекистон педагогика фанлари илмий текшириш институтининг педагогика сектори мудири.

КЎРГАЗМА ЗАЛЛАРИДА

Тошкент шаҳар, Октябрь район партия комитетининг залида ташкил қилинган виставкага райондаги енгил саноат, машинасозлик корхоналари, лойиҳалаш институтлари ва шунга ўхшаш ўнлаб завод ва фабрикаларнинг етти йил мобайнида тайёрлаган ранг-баранг маҳсулотлари қўйилган.

Тошкент чинни заводи бундан етти йил илгари бир йилда 1 миллион 400 мингга яқин чинни маҳсулотлари ишлаб чиқарган бўлса, етти йилликнинг охирги йилига келиб чинни буюмлар сони 7 миллионга етди.

Чинни идишлар қўйилган ойнаванд шкафнинг ёнгинасида бадиий каштачилик фабрикасининг қўли гул чеварлари тўқиган 20 дан ортиқ зарҳал йўлли палослар-у, зар дўппилар қўйилган.

Райондаги «Ташигрушка» фабрикаси ишлаб чиқараётган хилма-хил ўйинчоқларни қўлга олганда кимнинг жажжи фарзанди қувонмайди, дейсиз. Фабрика 1962 йили 292 минг сўмлик ўйинчоқ ишлаб чиқарган бўлса, 1965 йил 1 миллион 2 минг сўмлик маҳсулотлар чиқарди.

Трактор йиғув заводи ишлаб чиқараётган машиналар республикамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг оғирини енгил қилибгина қолмасдан, 25 дан ортиқ чет эл мамлакатларига ҳам жўнатилмоқда. Улкан етти йилликнинг биринчи йили заводда 8000 трактор тайёрланган бўлса, 1965 йилга келиб тракторлар сони 17.000 га яқинлашиб қолди. Кўргазмада бу завод маҳсулотларига ҳам кенг ўрин берилган.

Кўргазмадаги стендлар райондаги корхоналар қисқа муддат мобайнида улкан қадамлар ташлаб, илгарилаб кетганини кўрсатади.

Р. АКРОМОВ.

ЭЪТИРОФ ЭТАДИЛАР-У...

Қишнинг илиқ кунларидан самарали фойдаланаётган хўжаликлар баҳорга қизғин ҳозирлик билан келаётирлар: техникани шайламоқдалар, маҳаллий ўғит жамғармоқдалар, суғориш тармоқларини тартибга келтираётирлар. Лекин, Қорақалпоғистон АССРнинг Чимбой райони хўжаликларида бу соҳада ҳамон кўзга кўринарли иш қилинмаётгани кишини ташвишлантиради. Район партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари техника ремонти, ерларга яхоб бериш ва ўғит жамғариш каби муҳим ишларга кам эътибор бераётирлар.

Фактларга мурожаат қилайлик. Биргина «Кенес» совхозида 21 ҳайдов ва 51 та чопиқ трактори ремонтига ҳалигача қўл урилгани йўқ. Ремонт билан шуғулланиши лозим бўлган кўплаб механизаторлар сабабсиз равишда ишга қатнашмаётирлар. Шунингдек, «Октябрь 40 йиллиги», «Чимбой» совхозларида ҳам техника ремонти жуда сусткашлик билан давом эттириляпти. Бу хўжаликларда неча ўнлаб плуглар ремонт қилинмасдан очиқ ҳавода занг босиб ётибди.

Хўжаликларнинг раҳбарлари тўй-томоша билан овора бўлишиб, қишки тадбирларни ўз вақтида амалга оширишни унутиб қўяётирлар. Аксари совхозларда шудгорлаш плани ҳамон бажарилгани йўқ, катта-катта майдонлар ғўзапоядан тозаланмаган. «Октябрь 40 йиллиги» совхозида 3015 гектар майдондан эндигина 1526 гектари, «Чимбой» совхозида 2400 гектардан атиги 1068 гектари, «Кенес» совхозида 4425 гектардан ҳозиргача 1023 гектари шудгор қилинганлиги фикримизнинг исботидир.

Юқорида номлари қайд этилган хўжаликларда кишилар дала ишларига сафарбар этилмаётир. Оқибатда, маҳаллий ўғит тайёрлаш, суғориш тармоқларини тозалаш каби муҳим тадбирлар ҳам ғоят суст амалга оширилмоқда. Бирорта хўжаликда ҳам транспорт воситалари тўла ишлатилаётгани йўқ.

Яхоб бериш — район хўжаликларида пахтадан мўл ҳосил етиштиришда энг муҳим омиллардан бири саналади. Лекин, бу иш ҳам ўлда-жўлда қолиб кетмоқда. Кегайли, Қувониш жарма каналларида сув тўлиб-тошиб оқаётган бўлса ҳам совхозларда ҳар куни атиги 5-7 гектар ер суғорилаётир, холос.

Район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи И. Қурбонов, бош агроном вазифасини бажарувчи Х. Олламуродов, бош инженер Л. Ўтагенов ўртоқлардан сусткашликнинг боисини сўраганимизда улар:

— Янги йилнинг биринчи ойи энди бошланди. Унча шошилмасак ҳам бўлаверади, улгурармиз, — дейишади.

Бу гапларга мутлақо қўшилиб бўлмайди. Ҳар фаслнинг, ҳар ойнинг, ҳар куннинг ўз вазифаси бор. Бирор тадбирни кечикиброқ амалга ошириш ҳам мўл ҳосил олишга жиддий зиён етказиши мумкин. Ҳосил тақдири учун жавобгар бўлган ўртоқлар эса, камчиликларни эътироф этиш билан чегараланиб қолаётирлар, шу кунги муҳим тадбирларни амалга оширишни пайсалга солаётирлар.

Ўйлаймизки, Автоном республика Министрлар Совети, область партия комитети бундай боқи-бегамликка тезда барҳам беради.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ФИДОКОР КИШИЛАР

Буларни чиндан ҳам фидокор кишилар дейишади. Шундай! Улар меҳнатда алоҳида ўрнак кўрсатишяпти. Суратларда юқоридан пастга: Сурхондарё область, Сариосиё районидаги «Янги рўзгор» колхозининг тракторчилари Т. Маматқулов (чапдан), Н. Шодмонов ва У. Холматов ўртоқлар. Бу уч оғайни-ботирлар техника ремонтида актив иштирок этишяпти. Иккинчи суратда шу колхознинг илғор бригада бошлиғи Абдусаттор Сайриддинов. Пастдаги суратда эса Денов районидаги Калинин номли колхознинг илғор бригада бошлиғи Х. Садиевни кўриб турибсиз. Иккала бригада ҳам кўкламга яхши тайёргарлик кўряпти.

А. Тўраев фотолари.

18 ЁШЛИ ПАҲЛАВОН

— Мана, ўғлим, сенга совға. Ҳар куни машқ қил. Бақувват бўласан, билакларинг кучга тўлиб, ҳеч қандай касалликка чалинмайсан,— деди, 20 килограммли тош олиб келган Дадахўжа ака ўғли Жўрахўжага.

Шунда Жўрахўжа 5-синфда ўқир эди. У ҳар куни эрта тонгда туриб гимнастика қилгач, тош кўтарар, кундан-кунга билакларидаги кучга куч қўшилаётгандай ўзини бардам сезарди. Секин-аста у кўтарадиган тош оғирлиги 20-25, кейинчалик 100 килограммга етди.

Шу орада ёш паҳлавон классик кураш билан ҳам қизиқиб қолди, мусобақаларга қатнашиб, яхши натижаларга эриша бошлади.

1963 йил Жўрахўжа ҳаётида унутилмас из қолдирди. Чунки Тошкентда спортчилар тайёрлаш мактабини муваффақиятли тамомлаган бу йигитга Эстония ССРнинг Тарту шаҳрида ўтказиладиган ёшлар ўртасидаги Бутуниттифоқ мусобақасида қатнашиш ҳуқуқи берилган эди. У классик кураш бўйича шахсий биринчилик учун ўтказилган мусобақада иккинчи ўринни эгаллади, Жўрахўжага «СССР спорт мастери» унвони берилди.

Яқинда район маданият уйида бадиий ҳаваскорлар концертидан сўнг Жўрахўжа Дадахўжаев клубда йиғилганларга ўзининг паҳлавонлик маҳоратини намойиш қилди. У тиши билан 100 килограмм юк кўтарди. Ломда 320 килограмм тошни баралла юқорига кўтарди. Томошабинлар шу куни Жўрахўжанинг 20 га яқин номерини ҳаяжон ва завқ билан томоша қилдилар.

Жўрахўжа 16 ёшли укаси Эргашхўжага ўзининг қийин ва масъулиятли машқларини ўргатмоқда. Эргашхўжа тош кўтаришнинг бир қанча вариантларини билишдан ташқари, классик кураш бўйича 1-разряд эгасидир.

Ёш паҳлавон Жўрахўжа Дадахўжаевнинг меҳнати бу билан чегараланмайди. У ҳозир Чуст районидаги 48, 57- мактаб ўқувчиларига жисмоний тарбиядан дарс бериб, уларни ҳам бақувват, эпчил, чаққон кишилар қилиб тарбияламоқда.

А. АБДУЛЛАЕВ.

1939 йилнинг 1 август тонги тарих саҳифасига ўзбек халқи умумхалқ иншоотларини қуришга белини астойдил боғлаб чиққан кун деб зарҳал билан ёзиб қўйилажак. Биз ўша қаҳрамонлик мазмуни билан тўлиб-тошган кунларнинг жонли гувоҳи эдик. Юраклар ҳам, буткул жон ҳам, йигитлар ҳам, қизлар ҳам, шеър ҳам, қўшиқ ҳам, ҳамма нарса сафарбар ҳолатда эди. 45 кун мобайнида одамлар кечани кеча, кундузни кундуз демай марварид тер тўкиб меҳнат қилишди. Канал биз қалам соҳибларига ҳам чексиз илҳом берди. Эсингизда бўлса керак: мен Ҳамид билан ҳаёт дарёси соҳилларида кўнглимиз дарёдек жўш уриб, илҳомланиб, қурувчилар номидан шеърий хат тўқиш учун қалам чархлаб, машъаллар шуъласида шеър ёзардик, мақола ёзардик. Халқимиз тарих саҳифасига ёзаётган зафарноманинг бирор сўзини ҳам эшитмасдан қолмайлик деб оқшомни тонгга улаб, бедор ўтардик.

Мен ана шу меҳнат байрами авжига чиққан кунларда Бузрукхўжа акани Катта Фарғона каналининг энг қийин участкасида, Избоскан районидаги Луғумбек жамоаси атрофида, Тоғёнбағридаги еттинчи участкага командирлик қилаётганлигини кўп кўрганман.

Биринчи нишондорлар, орденлилар сафида бизнинг қаҳрамонимиз ҳам бор эди. Ана шу каналдаги маҳорати, тадбиркорлиги учун ўртоқ Усмонхўжаевнинг кўкрагига ҳам Меҳнат Қизил Байроқ ордени, Ленин ордени тақилди.

Канал одамларнинг қўл кучи билан қазилди. У вақтда ҳали кунига минг, икки минг кишининг ишини бемалол қилаоладиган одимловчи экскаваторларимиз, қудратли землесослар, бульдозерлар Ватан заводларининг лойиҳа хоналардагина пишиб, қуйилиб келаётган эди. Катта Фарғона каналида 17 миллион 800 минг кубометр ҳажмида тупроқ кавланди. Ўша йилнинг кузагида — 20 декабрга келиб темир-бетон, цемент ётқизиш, канални техника жиҳатидан мукаммал яроқли ҳолга келтириш ишлари тугалланди.

1939 йилнинг 29 декабрь куни биринчи марта сув очилди. Ташна одамлар оқиб келаётган сувдан ҳовуч-ҳовуч ичиб, шодлик ёшларини ювганлари боягидек эсимда турибди. 1940 йилда Катта Фарғона канали сувининг учи Тожикистон чегарасига ҳам етиб келди. 352 километрли каналнинг 100 километри Тожикистон заминида Ашт даштларига ўз елкасида нур, маъмурчилик юкини дангал кўтариб, деҳқонлар бошидан нисор этмоқда.

Бу каналнинг таъриф-тавсифини кейинроқ тағин давом эттирамиз. Ҳозирча гапни шу ерда тўхтатиб, Бузрукхўжа акамизнинг кейинги фаолиятларига ҳам тўхталик. У киши 1940 йилда Яйпан (ҳозирги Ўзбекистон район Совети Ижроия комитетининг раиси, 1943 йил февралидан 1952 йил февралигача Фарғона область ижроия комитетининг раиси, халқимизнинг сув ва нур учун Улуғ Ватан урушининг энг қийин даврида Фарҳод ГЭСи қурилишида олиб борган курашида 25 минг кишилик катта отрядга раҳбар бўлиб ишлади.

Мана бу суратдаги нуроний қарияга, жаҳондийда мўйсафидга, унинг юлдузлар чаманини эслатадиган кўксига бир қаранг. Бузрукхўжа ака 11 орден, медалнинг кавалери. Бу нишонлар қаторида Улуғ Ватан уруши, «Қизил юлдуз» орденлари ҳам бор. Бу камтар отахоннинг жанглардаги, меҳнат фронтидаги қаҳрамонлигининг далили.

Бир донишманд, дўстларинг кимлигини айт, мен сенинг кимлигингни айтиб бераман, деган экан. Бузрукхўжа аканинг энг яқин дўстлари — Ўзбекистон оқсоқоли Йўлдош ота Охунбобоев, Усмон ака Юсупов, Ҳамроқул ака Турсунқулов, Мелибой Абдуллаев, Соттихон Олимхўжаев, Назиржон Халилов сингари эл назар қилган кишилардир. Улар халқимиз бахт-саодати учун курашган инқилобчилар, ленинчи гвардияга мансуб ветеранлардир. Бузрукхўжа акамиз халқимизнинг бу асил фарзандлари билан аскияда ҳам, тантилик, саҳийликда ҳам, меҳнат майдонидаги ўзбекча курашда ҳам баббаравар келиб, сира орқада қолмади. Замон билан, давр билан бирга одим ташлаб инқилобий тўлқинларда бир томчи бўлиб жўшаверди.

Биз-ку, шунча инқилобий йилларни тезгина бир-бир санаб ўтдик. Лекин шу асло унутилмас йилларнинг ойи, ҳафтаси тугул, бир кунининг мазмуни ўзи нималарга тенг!

Тағин Катта Фарғона канали мадҳиясини бошлайлик. Канал дастлаб қазилганида 100 кубометр сув оқади деб мўлжалланган эди. Канал трассаларида кунига 160 минг киши терлаб-пишиб, куйиб-пишиб меҳнат қилди. Совет кишиларининг лойиҳалари режалари шунчалик дадил бўлса ҳам, меҳнатлари ана шу режалардан ҳам ортиқроқ бўлди. Етти миллион 400 минг киши кучи сарфланган 1800 коммунист, 50 мингга яқин комсомол, 3 минг инженер-техник, 1 850 маданий-сиёсий арбоблар меҳнат қилган каналда мўлжалдагидан кўпроқ сув бешик-бешик тўлқинланиб оқа бошлади. 1957 йилга келиб каналларни реконструкция қилиш бошланди. Бу иш 1960 йилда тамомланди. Энди Катта Фарғона каналидан 275 кубометр сув тойчоқдек ўйнақлаб-ўйнақлаб, тўлқинланиб оқмоқда. Ана шу каналнинг ҳаётбахш сувидан 340 минг гектар еримизда гуркираб экин уняпти. Катта баҳодирнинг кичик инилари бўлганидек, Катта Фарғона каналининг Шимолий Фарғона, Жанубий Фарғона каналига ўхшаш укалари бор. Шимолий Фарғона каналидан 100 кубометр, Жанубий Фарғона каналидан 50 кубометр сув шу саҳий заминнинг ташналигини қондириб, ғўзамизга, боғбўстонларимизга гўзаллик бахш этяпти. Эндиликда ана шу уч дарё азимдан, уч каналдан 425 кубометр сув оқиб, 440 минг гектар ерни суғормоқда.

Ана шу каналларнинг бошида катта ҳаёт наҳрининг ўткир дарғаси бўлиб Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ирригатор Бузрукхўжа ака Усмонхўжаев турибди.

...Чол ҳали бақувват. Ўзи қазиган каналлардан, ўзи ўтказган дарахтлардан баҳра олаётган инсонларни кўрса, тани яйрайди. Чол халқпарвар, оилапарвар одам. Яхши ўғил-қизларни тарбия қилиб, вояга етказди. Фақат ўз фарзандларини эмас, босмачиларга қарши кураш йилларида оғзига қум тўлдирилиб, ўлдирилган жанговар дўстларининг фарзандларини ҳам етимлигини билдирмай, бошини силади, ўқитди, камол топтирди. Катта ўғли Эркинжон ҳам, Инъомжон ҳам ҳақиқий ота ўғли. Эркинжон — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Фарғона водийсидаги катта колхозлардан бири — «Большевик» колхозининг раиси. Ота ўғли Эркинжоннинг пахтачилик ишларига ҳам бош қўшиб, кўмаклашиб туради. Гарчи у бу колхозга борганида бир кетмон урмаса, бир тўғон бошини очмаса, бир этак пахта териб бермаса ҳам, лекин колхозчилар учун «Эшон ака келибди» деган сўзнинг ўзи кифоя. У кишининг ҳурматларини сақлаган колхозчилар сал оқсоб қолган ишни юргизиб юборадилар. Шундай қилиб, Эркинжоннинг колхозида, бошқа колхозларда иш сал оқсай деганида, ўша ерга ота етиб бориб беш-ўн кун ётиб олади. Оталар сўзи ақлнинг кўзи деб бекорга айтишмаган. Жаҳондийда қария ўз фикрини айтади, маслаҳат беради, йўл-йўриқ кўрсатади.

Бизнинг замонамизда етмиш ёш деган нарса нима деган гап бўлибди. Яшамоқ чоғи, жаҳонни безатиш чоғидир. Нурли даврон туфайли, қариликка сўз бермаётган Бузрукхўжа ака эл ташвиши билан, халқ тўғрисида меҳрибончилик қилиш фикри билан яшаяпти.

Бултур қиш яхши келмади. Сув танқис бўлди. Бу йил Фарғона водийсида ҳалига қадар қор ёққани йўқ. Тоғларда ҳам қор кам. Ғалламиз, чўпимиз, пахтамиз, ниҳолларимиз, боғлардаги сермева дарахтларимиз, жамики жонли нарса сув сўрайди.

— Бир томчи сувни ҳам увол қилмаслик керак. Ерни тўйдирсанг-элни тўйдирасан. Ёзнинг саратонида ернинг томоғи қуруқшаб қолмаса, ғўзанинг томири намдан баҳра олиб турса, ҳосил мўл бўлаверади,— дейди миришкор деҳқон, тўғон бошида турган миробимиз.

Бузрукхўжа аканинг иккинчи бир фарзанди Инъомжон қурувчи-инженер. У бундан илгарироқ Фарғона шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси эди, ҳозир Сирдарё область партия комитетининг секретари.

Биз дўстимиз Бузрукхўжа акани дўстлар даврасида, оилада, набираларини елкасига миндириб ўйнатаётган пайтда, канал соҳилларида, пахтазорда, Фарғоналик миришкор деҳқонлар даврасида, Йўлдош ота билан Ёзёвонда, Бўзда юрганида, катта йиғинларда кўп учратганмиз. У ҳамиша камтар, ҳамиша қувноқ, ҳамиша жаҳондийда мўйсафидларга хос донишманд.

Бузрукхўжа Усмонхўжаев уч катта каналнинг қулоғи бошида турибди. У мавж уриб оқаётган ҳаёт сувига қарар экан, бу оби-ҳаётга рашки келмайди. Унинг ҳам умри одамларга, далаларга ҳаёт бағишлашда ана шу сувдек хизмат қилди, қилмоқда. Демак, умрим сувдек бекор оқиб кетди деган мақол эскирди.

Биз мана шу муборак тонготарда, коммунизм қураётган жанобн инсонлардан бири бўлган бу улуғ оғамизга Бузрукхўжа акага — коммунистик партиянинг оддий жангчисининг етмиш йиллик тўйида тағин ҳам узоқ умр, сиҳат-саломатлик тилаймиз.

Ҳаёт оқими тўлқинланиб, жўшиб оқмоқда. Дарға ҳамиша посбонликда. Дарға ҳамиша бедор. У эл ғамида.

1966 йил, январь.

ЖАНГЧИ, НОТИҚ, ВАТАНПАРВАР

ПАТРИС ЛУМУМБА ХОТИРАСИ

◆ ◆

У тропик Африка юлдузлари остида шу юлдузлар каби ёрқин нур сочиб, зулмат орасида сўнгги бир бор порлаб ғойиб бўлиш учун дунёга келди. Патрис Эмери Лумумбанинг номи сиёсий уфқда собиқ Бельгия Конгосига мустақиллик берилишидан сал олдин пайдо бўлди.

Лумумба Санкуру районида (Касаи провинцияси) кичик бир қишлоқда 1925 йил 2 июлда туғилди. Бу ерда қадим замонлардан буён батетела деган кичик бир қабила — унинг халқи яшайди. Патрис деҳқон оиласида яшар экан, Африка қишлоғи традицияларини ўзига сингдирди. У ҳам бошқа ватандошлари каби олий бошлиқ Санкуруга тобе эди. Қишлоқ майдонида шийпон остида турадиган дўмбиранинг садоси остида Патрис ёшлигидаёқ майдонга қараб чопарди. Бу майдонда қабила тўпланар, қоплон терисини ёпинган бошлиқ ҳакамлик қилар ва ҳақиқатни мақол ва маталлар билан ифодаларди:

— Ёмон дарахтни кесиб куйдириб юборадилар, ёмон одамни эса яхши одамлар орасида тарбиялайдилар.

Деҳқон фалсафасининг гуманизми ана шундай. Кейинчалик машҳур Лумумба Африкадаги Санкуру дарёси қирғоғида тўқилган бу маталнн тез-тез такрорлайди.

Лумумба билимга ташна йўловчи каби ҳозирги замон — катта оламга қадам қўяди, эзгу мақсад йўлида чангалзорлардан ўтади. У ўрта мактабни тамомлади. Маълумот беришнинг католик системаси мавжуд бўлган мустамлака мамлакатда ўрта маълумот олишнинг ўзи осон гап эмасди. Бола жуда синчков бўлиб, унинг меҳнатсеварлигига «месьё аббе» — француз тилидан дарс берувчи католик руҳонийнинг ўзи ҳам тан берарди. Патрис ўсмирлик чоғидаёқ ана шу буюк тилни мукаммал ўрганиб олди ва Франция шоирларига тақлид қилиб шеърлар ёза бошлади. Ҳамма Лумумба ажойиб ёзувчи ва лингвист бўлади деб ўйларди. У бошқа қабилалар ва элатлардан бўлган ўртоқлари билан гаплашиб, улкан Конгодаги ҳамма асосий тилларни ўрганди. Кейинчалик бу Лумумбага жуда қўл келди. У Бош министр бўлгач, мамлакат бўйлаб кезди. Стэнливиль, Катанга ва Кивудаги митингларда Лумумба кисхахили тилида, Касаида чилуба тилида, Копиавилда тиконго тилида, Леопольдвилда эса лингала тилида гапирарди.

Патрис адабиёт ва тилшуносликка зўр эҳтирос билан қизиқар, шу билан бирга ўз Ватанининг сиёсий ҳаётида тобора актив қатнашарди. Мактаб тамомланди. Лумумба мустамлака компанияга ишга кириб ўз меҳнат фаолиятини бошлади. Компаниянинг маъмурияти асосан бельгияликлардан ташкил топган эди. Мустамлака найранглари унинг кўз ўнгида амалга оширилардн. Мамлакатни талон-торож қилардилар. Юксак лавозимли амалдорлар Брюсселдан ва Бельгиянинг бошқа шаҳарларидан Конгога қисқа вақт ичида катта бойлик орттиришни кўзлаб келар эдилар. Океаннинг нариги томонидан келган кишилар Конго бойликларига очофатдек ташланишар, шакар қамишзорлар, чойзорлар, мойли пальмазорлар, кофезорлар, папайизорларни эгаллаб олишарди. Улар миллионер бўлиб кетишар, Лумумбанинг қабиладошлари эса ҳамон лунги тутиб юришга мажбур бўлар эдилар. Лумумба африкаликларнинг оғир аҳволи ҳақида бир неча мақола бостириб чиқаришга муваффақ бўлди. Ватанпарвар Лумумба чет эллик эксплуататорларга нисбатан қаҳр-ғазаб уйғотиш учун халққа ҳақиқатни айтиб берадиган, унинг курашини йўналтириб турадиган ва жипслаштирадиган газета зарурлигини тобора кўпроқ ҳис қила бошлади. Лумумба конголиклар Кизанганн деб атайдиган Стэнливилга келади. Бу ерда Янгамби деган жойда почта хизматчиси, сўнгра эса Бельгия министрига қарашли бир заводда кассир бўлиб ишлайди. Стэнливиль — Кизанганида Лумумба «Ухуру» — «Озодлик» деган газета ташкил этади ва шу билан бир вақтнинг ўзида «Индепенданс» ҳафталик газетасининг директори бўлади.

Лумумба халқнинг кенг табақалари билан алоқада бўлиб, ҳали тарқоқ ҳолда бўлган миллий озодлик ҳаракатининг энг актив арбобларини аниқлайди. Бу вақтда ягона сиёсий партия тузишни ташкилий жиҳатдан ҳал этиш масаласи турарди. 1959 йил октябрда Патрис Лумумба митингда декларацияни ўқиб берди. Бу декларацияда Конго миллий ҳаракати партияси ташкил этилганлиги айтилган эди. Янги партия «Дарҳол мустақиллик берилсин!» деган шиор остида вужудга келди.

Мустамлака маъмурлари Лумумбани икки марта қамоққа ташладилар. Мустамлака Конгонинг бундан буёнги тақдирини муҳокама қилмоқ учун 1960 йил январда Думалоқ стол конференцияси чақирилганда, Патрис Лумумба ўз маслакдошлари билан бирга қамоқда ётган эди. Лекин расмий Брюсселда Лумумбани тан олишга, у билан ҳисоблашишга мажбур эдилар. Конгонинг аҳволига тааллуқли масалаларни Лумумба ва унинг партиясисиз ҳал қилиб бўлмаслигини ҳамма тушунар эди. Ватанпарварни қамоқдан озод қилдилар ва самолётда Бельгия пойтахтига олиб келдилар. Ўша пайтда уни ўз кўзи билан кўрганларнинг айтишича, Патриснинг қўлларида кишан излари аниқ билиниб турарди.

Лумумба мамлакатнинг нуфузли сиёсий арбобига айланди. Конгода тор регионал ва қабила асосида ташкил этилган кўпгина сиёсий гуруҳлар вужудга келар ва тарқалиб кетарди. Конго миллий ҳаракати партияси эса умуммиллий партия эди. Бу партиянинг бўлимлари мамлакатнинг деярли ҳамма провинциялари ва районларида иш олиб борарди. У қудратли Конго дарёси каби ҳамма ирмоқлар — катта ва кичик элатларни қамраб олди. Шарқий провинцияда бўлиб ўтган сайловларда Патрис Лумумба партияси кўрсатган номзодларга сайловчиларнинг 90 проценти овоз берди. Партиянинг асосчиси 1960 йил 30 июнда мустақил деб эълон қилинган Конго Республикасининг биринчи Бош министри лавозимини ҳақли равишда эгаллади.

Конгога мустақиллик берилганига беш ярим йил бўлди. Ўша вақтлар яхши эсимда. Леопольдвилга учиб келгач, мен, табиий равишда, Патрис Лумумба билан, унинг коллегалари билан учрашишга уриндим. Ўша воқеалар ҳамон кўз ўнгимда. Лумумба мустақиллик байрамида қатнашиш учун келган Совет делегатларини қабул қилди, биз, журналистлар билан суҳбатлашди, матбуот конференцияси ўтказди. Мен Конго Бош министрининг мураккаб ва оғир фаолиятини узоқ вақт кузатиб турганман.

У бутунлай берилиб ишларди. Бутун мустамлака юки ҳал этилмаган мураккаб масалалари билан бирга унинг зиммасига тушарди. У янги давлат аппаратини ташкил этди, чет давлатлар билан шартномалар ва битимлар тузди, армия, матбуот, радио билан шуғулланди. Леопольдвиль атрофига Бельгия парашютчилари туширилиб, мустамлакачилар мустақил республикага қарши тўғридан-тўғри ҳужумга ўтган вақтда Лумумба тунларни бедор ўтказди. У бутун дунё билан боғланган эди. Бунинг сабаби тушунарли. Ўша вақтда Конго жаҳон воқеаларининг маркази бўлиб қолган эди. Лумумба Бирлашган Миллатлар Ташкилотига борди. Африкадаги дўст мамлакатларда бўлди, парламентнинг фавқулодда мажлисларини ўтказди. Сиёсат унинг асосий юмуши бўлиб қолди. Соқолли, кўз ойнак таққан, баланд бўйли африкалик расмий музокараларда ўзини моҳир дипломат сифатида кўрсатди, оммавий митинг ва мажлисларда ажойиб нотиқ эканлигини намойиш қилди. Унинг номини «Озодлик», «Мустақиллик» сўзлари билан бирга хитоб қилар эдилар.

1960 йил 5 сентябрда жинояткорона зарба етказилди. Ўша вақтдаги президент Жозеф Касавубу Бош министрни ишдан олиб ташлади. Мустамлакачилар Лумумбадан конголиклар қўли билан қасос олмоқчи бўлдилар. Конгонинг ҳақиқий мустақиллиги учун курашчининг ўлдирилишига қаратилган к а м п а н и я бошланди. Бу кампания 1961 йил 17 январда Лумумбанинг фожиали ўлими билан тугади. Фитна чигалини ҳали ҳеч ким ёза олгани йўқ, кўп нарсалар ноаниқлигича қолмоқда. Бир-бирини жиноятда иштирок этишда айблаган Касавубу ва Моиз Чомбе ўртасидаги олишув ҳам тугагани йўқ. Эндиликда уларнинг ҳар иккаласи ҳам воқеалардан четга улоқтириб юборилди. Конго Республикасида ҳокимиятни бошқа кишилар қўлга олдилар.

Шиддатли воқеалар йилларида Конгода Бош министр бир неча бор ўзгарди. Биз озодлик ҳаракати гоҳ авж олганлиги, яна зўр куч билан кўтарилиши учун гоҳ пасайганлиги гувоҳимиз. Лекин Патрис Лумумбанинг номи бу жафокаш мамлакат тарихида абадий қолди. Лумумбанинг номи унинг курашини охиригача давом эттиришга бел боғлаганлар учун бир тимсол, бир байроқ, муқаддас васият сифатида қолди.

Беш йил муқаддам Лумумба ўлдирилган эди. Ўлимидан бир неча кун олдин қамоқда оч, юпин, калтакланган ҳолда ётган Конго қаҳрамони бир парча қоғозга қуйидаги сўзларни ёзган эди: «шафқатсизлик, ҳақоратлаш ва азоблашлар мени раҳм-шафқат сўрашга ҳеч қачон мажбур қила олмайди, чунки ўзим учун муқаддас бўлган принциплардан воз кечиб, итоатгўй бўлиб яшашдан кўра бошимни баланд кўтариб, мамлакатимиз тақдирига қатъий ишонч ва чуқур эътиқод билан ўлишни афзал кўраман. Шундай кун келадики, тарих тилга кириб ўз сўзини айтади».

Пойтахти Леопольдвиль бўлган Конго Республикасида Патрис Лумумба кутган сўнгги сўз ҳали жаранглагани йўқ. Лумумба хотираси фақат жудоликдан қайғуришга чақирмайди: бу хотира онгларни уйғотмоқда. Ақл-идрокни қўзғатмоқда. Конгонинг яхши келажагига умид туғдирмоқда.

Н. ХОХЛОВ.

(АПН)

❋ РАДИО

19 ЯНВАРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.03, 8.15, 13.30, 18.00, 19.00, 19.10, 19.50, 23.00 — Сўнгги ахборотлар. 6.15 — Концерт. 6.45 — Гимнастика. 7.35 — Эшиттиришлар программаси. 8.25 — Концерт.

9.15 — «Совет Ўзбекистони» ва «Правда Востока», 9.53 — «Ҳақиқати Ўзбекистон», 16.00 — «Правда» газеталарининг обзори.

9.30 — Чолғу куйлари. 10.10 — Совет қўшиқлари. 10.30 — Чет эл операларидан парчалар. 11.10 — Коммунистлар ҳақида. 11.25 — Концерт. 13.00 — Чорвадорлар учун. 13.40 — Арам Хачатурян асарлари. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун. 16.15 — Навоий номли театр. 17.00 — «Ёшлик» радиостанцияси. 18.10 — Дўстлар эстрадаси. 18.30 — Концерт. 19.20 — Қозоқ куйлари. 20.00 — Партия съездига муносиб совғалар (рус.). 20.10 — Вокал ансамбллар. 20.45 — Катта қурилишлар водийси. 21.20 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт. 22.00 — Совет кишисининг юксак ахлоқий фазилати (суҳбат). 22.15 — Қўшиқлар. 22.40 — Поэзия кечаси. 23.10 — Эртаги кун эшиттиришлари. 23.20 — Мақом кечаси.

❋ ТЕЛЕВИДЕНИЕ

19 ЯНВАРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Юлдузча** (тележурнал). 18.45 — **Телевизион янгиликлар.** 19.00 — **Шингил ҳикоялар.** 19.30 — **Пахтанинг янги навлари учун** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 19.50 — **Халқ чолғу оркестри учун асарлар.**

20.30 — **Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 20.35 — **Телевизион янгиликлар.** 20.50 — **Ўртоқ Арсений** (бадиий фильм). 22.15 — **Концерт** (Ангрен ГРЭСи бадиий ҳаваскорлари ижросида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 — **Така ҳақида** (болалар учун қўғирчоқ фильм). 18.25 — **Тошкент янгиликлари.** 18.35 — **Прага интемеццоси** (концерт). 19.15 — **Шуҳрат** (телеспектакль).

Ўзбек тилида: 20.35 — **Дўстлик трассасида** («Ёшлик» студияси). 21.00 — **Тошкент янгиликлари.** 21.10 — **Кўк дафтар** (бадиий фильм).

❋ ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 19/I да **Оққуш кўли.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 19/I да **Қутлуғ қон,** 20/I да **Ўғирланган умр.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 19/I да **Ишқинг билан,** 20/I да **Нодира.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Юность» цирк коллективи ва «Арслонлар» аттракциони.**

❋ КИНО

Бугун ва ажалим соатида — «МИР», НАВОИЙ номли, «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Афина атрофида — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «ЮЛДУЗ» (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да).

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланади

20 январда ПРЕМЬЕРА

Рашид Ҳамроев музикаси.

Зулматдан зиё

3 пардали опера

Туроб Тўла либреттоси (**Ойбек**нинг «Қутлуғ қон» романи асосида)

Дирижёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти **Ф. Шамсиддинов,** постановкачи режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти **М. Муҳамедов,** хормейстерлар — **Л. Шамшин, С. Шодмонов,** рассом — Ўзбекистон ССР халқ рассоми **М. Мусаев,** рақсларни саҳнага қўювчи — СССР халқ артисти **М. Турғунбоева.**

Кеч соат 7 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ

архитектура факультетига кирувчиларни

расм ва чизмачилик бўйича имтиҳонларга тайёрлайдиган

П У Л Л И К

КУРСГА

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мурожаат учун адрес: Якуб Колас кўчаси, 15-уй, 56-хона (кеч соат 6 дан 8 гача).

ТОШКЕНТ ШАҲАРЛАРАРО ТЕЛЕФОН СТАНЦИЯСИ

телефонистка ихтисосига ўргатиш учун

ШОГИРДЛАР (ҚИЗЛАР)

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Қабул қилинганлар Тошкент шаҳрида ишлайди.

Навоий кўчаси, 26-уй, 3-қаватда кадрлар бўлимига учрашилсин.

ҚЎШИҚЛАР

ҚЎШИҒИМ БОР, ҚЎШИҒИМ

Дўстлар — ёру ёронлар, ширин экан бу онлар,
Ширин дамга аталган қўшиғим бор, қўшиғим.
Умрим йўли навбаҳор, ҳар гўзаллик менга ёр,
Гўзалликка айтилган қўшиғим бор, қўшиғим.
Гулбоғим бор, гул боғим, ҳар гули кўз қароғим,
Шу боғимда етилган қўшиғим бор, қўшиғим.
Қушдек учаман гўё, севинчим бор бир дунё,
Севинчимга битилган қўшиғим бор, қўшиғим.
Қўшиқ айтиб яйрайман, булбул бўлиб сайрайман,
Булбул билан жўр қилган, қўшиғим бор, қўшиғим.
Ҳур меҳнатим давлатим, оқ олтиним савлатим,
Ифтихорим шу деган, қўшиғим бор, қўшиғим.
Келинг ўйнаб кулайлик, бахтимизни куйлайлик,
Бахт куйи деб аталган қўшиғим бор, қўшиғим.

МЕҲРИМ СЕНДА

Яна тонгдан келдим мен,
Уйқуни тарк қилдим мен,
Бағрингга отилдим мен,
Меҳрим сенда, «олтин» ой.
Сени териб тўймайман,
Бир толангни қўймайман,
Сен кунсан-у мен ойман,
Меҳрим сенда, «олтин» ой.
Кўрагинг тизим-тизим,
Яйрайди кўриб кўзим.

Сендан ўргулай ўзим,
Момиққинам, «олтин» ой.
Совуққа тик боқаман,
Юракка ўт ёқаман,
Дарё бўлиб оқаман,
Сени териб, «олтин» ой.
Биз иккимиз ўртоқмиз,
Қадрдон дўст, иноқмиз,
Ватанга шам-чироқмиз,
Эй жонгинам, «олтин» ой.

Уткир РАШИД.

◆ ◆

БЕВАФОЛАРДАН ЭМАС

Бир умр севган нигорим, бевафолардан эмас,
Дилдаги ишқим гули у бебаҳолардан эмас.
Ёр ила май ичмасам ҳам боқиши маст айлади,
Мастлигим сиз ўйлаган кайфу сафолардан эмас.
Сочидан бир тола мижгон игнасига ўтназиб,
Сийна чокин тикди, дардим бедаволардан эмас.
Ранжиса баъзи жафосидан, дилим сабр айламай,
Менга у дил ёт эрур, чин ошнолардан эмас.
Қош ила кўзин ҳақида холига бердим савол,
Ул деди асли қаро, сунъий қаролардан эмас.
Бўлмаса ҳар нозанининг маънавий ҳусни агар,
Чустий, у таърифга лойиқ дилраболардан эмас.

НАЗОРА ҚИЛСАМ

Кошки юзингга дилбар, минг йил назора қилсам,
Қасд этса кимки сенга, минг пора-пора қилсам.
Ёшликда дилни бердим, охир сочим оқарди,
Ранг берса менга холинг, сочимни қора қилсам.
Дардимга чора қил деб оҳ урди қанча ошиқ,
Мен ифтихор этардим, дардингга чора қилсам.
Дунё элин тўйингга, эй ёр, таклиф этсанг,
Жарчи бўлиб фаланда ойни нағора қилсам.
Кўрдим табассумингни эй бебаҳо ярим аср,
Арзийди хизматингни тобора-бора қилсам.
Дил шишаси висолинг атри билан тўлиқдир,
Бўлғай жаҳон муаттар мен ошкора қилсам.
Бир дам ҳам айрилишга Чустингни тоқати йўқ,
Кошки юзингга, дилбар, минг йил назора қилсам.

ЧУСТИЙ.

Оламда НИМА ГАП

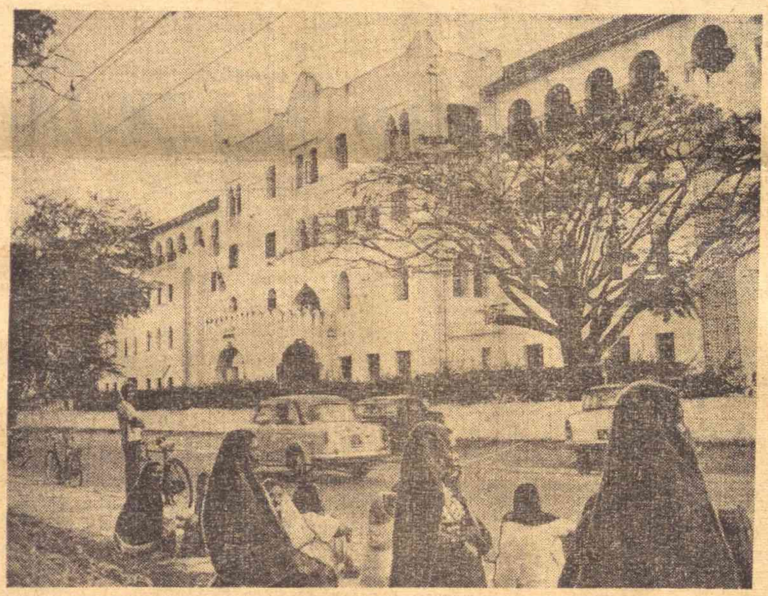

Суратда: Занжибар шаҳридаги Ленин номли госпиталь. Революциядан кейин оролда меҳнаткашларга бепул медицина хизмати кўрсатилмоқда.

В. Мусаэльян фотоси (ТАСС фотохроникаси).

ҲАМКОРЛИК

ТЕҲРОН, 17 январь. (ТАСС). Эрон экономика министри доктор Алихоний бугун матбуот конференцияси ўтказиб, Эрон ҳукумат делегациясининг Москвада олиб борган музокаралари натижаларини гапириб берди. Делегациямизнинг сафари, деди у, Совет Иттифоқи билан Эрон ўртасида иқтисодий ва техникавий ҳамкорликни кенгайтириш фойдасига хизмат қилди.

Экономика министри Москвада имзоланган битимларга мувофиқ, Эронда металлургия ва машинасозлик заводлари ҳамда газ қувури барпо этилажагини эслатиб ўтди.

Министр, тайёргарлик ишлари, жумладан, шох йўлларни қуриш, металлургия заводи учун қурилиш майдончаси ҳозирлаш олти ой муқаддам бошланган эди, деди.

Алихоний газ қувури барпо этилажагига тўхталиб, Эрон газини Совет Иттифоқига сотиш ҳар иккала мамлакат учун катта фойда келтиради, деди. У Совет — Эрон чегарасини кесиб ўтувчи газ қувури қуриб битказилгач, Эроннинг шу газ қувури яқинидаги шаҳарлари ва қишлоқлари газдан баҳраманд бўлажакларини таъкидлаб ўтди.

Экономика министри Совет Иттифоқидаги газ қувурлари системасига, уларнинг техникавий мукаммаллигига юксак баҳо берди.

ИНДИРА ГАНДИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ДЕҲЛИ, 17 январь. (ТАСС). Ҳиндистон газеталари Индира Гандининг Голландия телевиденнеси вакили билан қилган суҳбатини бугун босиб чиқардилар. Тошкентдаги учрашув натижаларига қандай баҳо берасиз, деган саволга жавоб қайтариб, Индира Ганди қуйидагиларни айтди: «Бу биринчи қадам ва менинг фикримча, яхши қадамдир, мен бу қадам Ҳиндистон билан унинг қўшниси ўртасидаги муносабатларни яхшилашига ишонаман. Ҳиндистон ва Покистоннинг ўз тараққиётида экономика соҳасида ва бошқа соҳаларда ҳамкорлик қилиши муҳимдир».

ТОШКЕНТ ДЕКЛАРАЦИЯСИ БАЖАРИЛМОҚДА

КАРАЧИ, 17 январь. (ТАСС). Ҳиндистоннинг Покистондаги олий комиссари Кевал Сингх ўз вазифаларини бажармоқ учун бугун Карачига келди.

Тошкент Декларациясига ёзиб қўйилган қарорга мувофиқ, иккала мамлакатда дипломатик миссияларнинг нормал фаолияти тикланади. Уларнинг фаолияти икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар кескинлашганлиги сабабли, узиб қўйилган эди.

Покистоннинг Ҳиндистондаги олий комиссари ўз вазифаларини бажаришга 12 январдан киришди.

А. ДЗЕРЖИНСКАЯ ВАФОТ ЭТДИ

ВАРШАВА, 17 январь. (ТАСС). Польшадаги Лодзь шаҳрининг меҳнаткашлари Ф. Э. Дзержинскийнинг синглиси Альдона Дзержинская-Кояллович билан бугун сўнгги марта видолашдилар. 96 ёшида вафот этган А. Дзержинская «темирдек мустаҳкам Феликс»нинг ғоявий сафдоши ва яқин дўсти, социализм ва коммунизм ғалабаси учун, поляк халқининг бахти учун толмас курашчи эди.

◆ ● ◆

НИГЕРИЯДАГИ АҲВОЛ

КОТОНУ, 17 январь. (ТАСС). Нигериядан олинаётган сўнгги хабарлар мамлакат пойтахти Лагосда аҳвол нормаллашиб келаётганини кўрсатади. Шаҳарда ҳокимият генерал-майор Иронисн бошчилигидаги армия бўлинмалари қўлида турибди. Лагос кўчаларида осойишталик ҳукм сурмоқда, бироқ, шаҳарга олиб келувчи ҳамма йўлларни аскарлар қават-қават саф тизиб, тўсиб олган.

Генерал-майор Иронисн «федерал ҳарбий ҳукумат» тузилганлигини кеча радио орқали маълум қилди. Ана шу ҳукумат пойтахтда ва унинг атрофидаги жойларда тартиб ўрнатиш чораларини кўрмоқда. Нигериянинг йўқолиб қолган бош министри Балевани қидириб топишга ҳаракат қилмоқда. Лагосда тарқалган овозаларга қараганда, Балева билан молия министри Окотие-Эбони қўзғолончилар Шарқий Нигериядаги Калабар шаҳрига олиб кетган эмишлар.

Мамлакатнинг қолган қисмидаги аҳволга келганда, у ерлардаги вазият ҳозирча равшан эмас. Қўзғолончиларнинг асосий кучлари Шимолий Нигериянинг маъмурий маркази бўлган Кадуна шаҳри атрофига тўпланаётгани хабар қилинмоқда. Қўзғолончиларнинг кучларига майор Чуквума Кадуна Нзегву қўмондонлик қилмоқда. Бундан сал илгари Лагосдаги ҳукумат маъмурлари уни ўлдирилди, деб хабар тарқатган эдилар. Кадунадан олинаётган маълумотларга қараганда, Нзегву тузган «олий революцион кенгаш» у ердаги аҳволни ҳамон контроль қилиб турибди.

Майор Нзегву кеча кечқурун шаҳарда ҳарбий ҳолат жорий қилибди.

Айни маҳалда Лагосда қўзғолончилар Ғарбий Нигериянинг сиёсий раҳбари Аволовони гурмадан озод қилиб юбордилар, деган овозалар тарқалди. Аволово 1963 йилда давлат тўнтариши қилишга уринди, деган айб билан қамоқ жазосига ҳукм қилинган эди.

ДУШМАННИНГ ТАЛАФОТЛАРИ КЎПАЙМОҚДА

ХАНОЙ, 17 январь. (ТАСС). Жанубий Вьетнам озодлик армиясининг қўшинлари 8 январдан 14 январгача Зиадинь вилоятида Америка, Австралия, Янги Зеландия ва Жанубий Вьетнам қўғирчоқ қўшинлари билан бўлган жангларда душманнинг 500 солдати ва офицерини ўлдирдилар. Американинг 30 вертолёти ва самолётини уриб туширдилар ва шикастлантирдилар, деб хабар беради «Озодлик» агентлиги маълумотига таяниб, Вьетнам информация агентлиги.

Марокашлик ҳож Муҳаммад бин Башир 166 ёшда вафот этди

ПАРИЖ, 17 январь. (ТАСС). Франс пресс агентлиги хабар беради: марокашлик ҳож Муҳаммад бин Башир кеча Касабланка шаҳрида 166 ёшида вафот этди. Бин Баширнинг 35 ўғил-қизи ва 152 набираси бор. Унинг катта ўғли 110 ёшда. Бин Башир узоқ умри давомида беш марта уйланган ва энг кейинги хотинидан 5 та боласи бор. Мўйсафид димлаб пиширилган сабзавотлар билан овқатланар эди. У чекмас ва спиртли ичимликлар ичмас эди.

„Пахтакор" машқларни бошлади

СПОРТ

«Пахтакор» командаси аъзолари дам олишдан қайтиб келдилар ва машқларни бошлаб юбордилар.

Биз команда тренери Е. Б. Валицкий билан учрашиб, «Пахтакор»нинг дастлабки машқлари тўғрисида гапириб беришни илтимос қилдик.

— Ҳозирча бир нарса дейиш қийин, — деди Евгений Борисович, — футболчиларнинг машқларига тикилиб туриб, — аммо, ўтган йили футбол шинавандаларининг ҳурматига сазовор бўлганимизни айтиб ўтиш лозим. Республикамиздагина эмас, балки Иттифоқимизда кўзга кўринган командамиз аъзолари курорт ва санаторийларда мириқиб дам олиб қайтдилар, айримлари институтдаги машғулотларда қатнашдилар.

Ю. Пшеничников билан С. Мелькумов мавсумдан кейин чет эл турнирларида қатнашганликлари учун уларнинг меҳнат отпускалари узайтирилди. Ҳар иккала футболчи ҳали машқ майдонига қайтгани йўқ. Команданинг ҳужумчиси Г. Красницкий, ярим ҳимоячи Ю. Тажиров ва команда тренери М. Якушин шифохоналарда даволанмоқдалар.

— «Пахтакор» командаси аъзолари деб, — давом қилди ўртоқ Валицкий, — машғулотларни бошлаб юборганларига ўн кундан ошди. Машғулотларни ҳозир икки томонлама олиб бормоқдамиз. Биринчи программада спорт ўйинлари бўйича машғулотлар киритилган. Спортчилар пойтахтимиз спорт базаларида енгил атлетика, гимнастика, акробатика, баскетбол, қўл тўпи каби спортнинг ўнлаб турлари билан шуғулланаётирлар. Ҳафтада бир кун сув спорти саройида машғулот ўтказиб, футболчиларни жисмоний жиҳатдан чиниқтирмоқдамиз.

Футбол ўйини техникасини эгаллаш, тўп билан машқ қилиш каби энг муҳим ва мураккаб машқлар машғулотнинг иккинчи программасига киритилган. Ўйин техникасини такомиллаштириш бўйича ўтказилаётган машғулот ҳафтада уч марта олиб борилаётир.

— Командада ўзгаришлар борми?

— Бу йил команда состави Тошкент физкультура мактаби ва республика ёш футболчилари ҳисобига тўлдирилади. Ҳозирча маҳоратли ёш футболчилардан. Шевечко, Очилов ва Петренко «Пахтакор» командаси составига киритилди.

Яқинда команда машғулотларни давом эттириш учун Самарқанд шаҳрига жўнаб кетса керак.

«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 21 январда чиқади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Бизнинг адрес ва телефонлар — СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, № 26. Редактор — 26545. Редактор ўринбосарлари — 27914, 29323, Масъул секретарь — 34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 27283, Партия турмуши — 33469, 27221, Пропаганда — 31226, Коммунистик тарбия — 31455. Саноат, қурилиш ва транспорт — 34780. Совет қурилиши — 33258. Қишлоқ хўжалик — 27604. Адабиёт ва санъат — 32036, 27221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34451. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005, 33553. Иллюстрация — 34524. Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142. Коммутатор — 30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256, 30257, 30258.

№ Г — 17. | Индекс 64543. | Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. | Р. 07535.